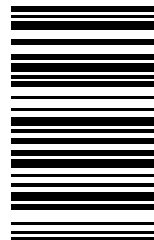


دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۹

جمعه ۹۷/۰۸/۰۴



پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۲۸۰	مدت پاسخگویی: ۲۶۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی		تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	فارسی		۲۵	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)		۲۵	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی		۲۵	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی		۲۵	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضیات	ریاضی و آمار ۳	۱۵	۱۰۱	۱۱۵	۳۰ دقیقه
		ریاضی و آمار ۱	۱۰	۱۱۶	۱۲۵	
		ریاضی و آمار ۲	۱۰	۱۲۶	۱۳۵	
۶	اقتصاد		۱۰	۱۳۶	۱۴۵	۱۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی	علوم و فنون ادبی ۳	۱۵	۱۴۶	۱۶۰	۲۵ دقیقه
		علوم و فنون ادبی ۱	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	
		علوم و فنون ادبی ۲	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	
۸	زبان عربی (اختصاصی)		۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰ دقیقه
۹	تاریخ	تاریخ ۳	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۲۰ دقیقه
		تاریخ ۱	۱۰	۲۰۱	۲۱۰	
		تاریخ ۲	۱۰	۲۱۱	۲۲۰	
۱۰	جغرافیا	جغرافیا ۳	۱۰	۲۲۱	۲۳۰	۲۰ دقیقه
		جغرافیای ایران	۱۰	۲۳۱	۲۴۰	
		جغرافیا ۲	۱۰	۲۴۱	۲۵۰	
۱۱	جامعه‌شناسی	جامعه‌شناسی ۳	۱۰	۲۵۱	۲۶۰	۳۰ دقیقه
		جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۲۶۱	۲۷۰	
		جامعه‌شناسی ۲	۱۰	۲۷۱	۲۸۰	
۱۲	فلسفه و منطق	فلسفه دوازدهم	۱۰	۲۸۱	۲۹۰	۳۰ دقیقه
		منطق	۱۰	۲۹۱	۳۰۰	
		فلسفه یازدهم	۱۰	۳۰۱	۳۱۰	
۱۳	روان‌شناسی		۱۰	۳۱۱	۳۲۰	۱۰ دقیقه

حق چاپ و تکثیر پاسخ‌های آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ممنوع می‌باشد و پیگرد قانونی دارد.



آزمون‌های سراسر گاج

دروس	طراحان	ویراستاران علمی
فارسی	امیرنجات شجاعی - مهدی نظری	ابوالفضل مزرعتی - اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نوری‌نیا
زبان عربی	خدیجه علیپور	حسام حاج مؤمن - شاهو مرادیان سید مهدی میرفتحی - سمیه رضاپور
دین و زندگی	مرتضی محسنی کبیر محمد رضایی بقا - امیررضا عمران‌پور فریدین سماقی	سمیه رضاپور
زبان انگلیسی	امید یعقوبی فرد	رزیتا قاسمی
ریاضیات	محمد یگانه	ندا فرهختی - پگاه افتقار سودابه آزاد
اقتصاد	میترا چینی‌ساز - میلاد اکبری امیرحسین صدیقین	محمد میلاد اکبری نصیبه کلانتری - مریم پارسائیان
تاریخ	محمد اسماعیل سلمان‌پور	سیده مریم میرقاسمی مائده سادات شاهمرادی فاطمه ساریخانی - مبین غلامی‌نژاد
جغرافیا	محسن مصالایی	محمد اسماعیل سلمان‌پور مائده سادات شاهمرادی سیده مریم میرقاسمی - نصیبه کلانتری مریم پارسائیان
جامعه‌شناسی	مبینا تاجیک	آناهیتا احسانی - سیده مریم میرقاسمی نصیبه کلانتری - مریم پارسائیان
فلسفه و منطق	سید حسام‌الدین جلالی	عماد صفرنژاد - نصیبه کلانتری مریم پارسائیان
روان‌شناسی	نگار کاغذگران	سیده مریم میرقاسمی - مریم احدزاده فاطمه ساریخانی - نصیبه کلانتری مریم پارسائیان

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعتی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مینا نظری

ویراستاران فنی: رزیتا قاسمی - بهاره سلیمی - ساناز فلاحي - سمیه رضاپور - بهاره سادات موحدی
آمنه قلی‌زاده - مریم پارسائیان

مدیر فنی: مهرداد شمسی

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

طراح شکل: فاطمه میناسرشت

حروف‌نگاران: پگاه روزبهانی - آنتیا طارمی - فریبا مرادزاده - زهرا نظری‌زاد - سارا محمودنسب
فرهاد عبیدی - نرگس اسودی

امور چاپ: عباس جعفری



دفتر مرکزی تهران، خیابان انقلاب، بین
چهارراه ولیعصر (عج) و
خیابان فلسطین، شماره ۹۱۹

اطلاع رسانی و ثبت نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی www.gaj.ir





فارسی

۱ ۳ معنی درست واژه‌ها: تزویر: نیرنگ، دورویی، ریاکاری /

غنا: سرود، نغمه، دستگاه موسیقی، آوازخوانی / منت: سپاس، شکر، نیکویی /
مدام: همیشه، پیوسته، می

۲ ۱ معنی درست واژه‌ها: مُطاع: فرمانروا، اطاعت‌شده، کسی که

دیگری فرمان او را می‌برد. / قدوم: آمدن، قدم نهادن، فرارسیدن /
کایدان: جمع کاید، حیل‌گران / وقب: هر فرورفتگی اندام چون گودی چشم

۳ ۴ معنی درست واژه: کاینه: موجود

۴ ۲ املاي درست واژه‌ها: بیغولہ: کنج، گوشه‌ای دور از مردم /

نقض: شکستن، شکستن عهد و پیمان / زلت: لغزش، لغزیدن، گناه

۵ ۴ املاي درست واژه: حقّه: جعبه، صندوق

۶ ۲ تناسب: کمر، میان، مو / جناس تام: —

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جناس ناقص: تن، من / اغراق: باریک‌تر از مو بودن کمر یار / باریک‌تر از
مو شدن تن عاشق

(۳) استعاره: لؤلؤ: استعاره از سخن / نغمه‌ی حروف: تکرار صامت‌های «م» و «ی»

(۴) تشبیه: تشبیه کمر یار به مو / تکرار: مو

۷ ۱ پارادوکس (بیت «د»): شستن خرقة با خون دل پیمانه
(شراب)اغراق (بیت «ب»): این‌که سرشک مانند سیل از شدت فراوانی از سر بگذرد. /
غرق شدن در طوفان اشک

مجاز (بیت «ه»): سر مجاز از اندیشه، قصد

تلمیح (بیت «و»): اشاره به داستان زندگی حضرت ایوب (ع)

واج‌آرایی (بیت «الف»): تکرار صامت «ش»

۸ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) [ا]ست

(۳) را

(۴) رویت

۹ ۳ یو: ۱- شمیم و رایحه ۲- امید و آرزو

۱۰ ۳ فعل «است» در بیت سؤال و گزینه‌ی (۳) در معنی «وجود
داشتن» به کار رفته و در سایر گزینه‌ها «اسنادی» است.۱۱ ۱ واژه‌ی «خنک» در این گزینه در معنی «سرد» به کار رفته
است و در سایر گزینه‌ها در معنی «خوشا».

۱۲ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) گمراه: گم + راه

(۳) خوب‌رو: خوب + رو

(۴) شب‌رو: شب + رو

۱۳ ۳ «واو» در این گزینه «عطف» است و در سایر گزینه‌ها «ربط».

۱۴ ۳ واژه‌ی قافیه: خندان: خند + ان

۱۵ ۴ جهش ضمیر: از شوق توام هست بر آتش خاطر: از شوق تو
خاطر بر آتش هست

۱۶ ۱ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۱): بی‌وفایی زیبارویان /

دل‌دادگی عاشق و جور و جفای معشوق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۲) از خود بی‌خودی عاشق و رهایی‌ناپذیری از عشق

(۳) ناکامی و بداقبالی / تقدیرگرایی

(۴) ستایش زیبایی معشوق

۱۷ ۳ مفهوم گزینه‌ی (۳): همسانی تقدیر با تدبیر ممدوح

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: تقدیرگرایی و غلبه تقدیر بر
تدبیر

۱۸ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴): هیچ چیز بدون

معشوق لذت‌بخش نیست. / عاشق تنها در پی معشوق است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) حسرت بر جوانی از دست رفته

(۲) ناپایداری دنیا و توصیه به هوشیاری

(۳) ضرورت تحمل غم هجران برای رسیدن به وصال

۱۹ ۳ مفهوم گزینه‌ی (۳): تقدیرگرایی

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ناپایداری احوال جهان

۲۰ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴): ضرورت

فرمان‌برداری و تسلیم بودن عاشق در عشق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) داغ‌دیدگی عاشق

(۲) توصیه به غنیمت شمردن فرصت

(۳) زیاده‌خواهی موجب نابودی است.

۲۱ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): حضور همیشگی

معشوق در نظر عاشق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) لذت رنج عاشقی

(۲) پاک‌بازی عاشق و جفاکاری معشوق

(۴) ستایش زیبایی بی‌همتای معشوق

۲۲ ۳ مفهوم گزینه‌ی (۳): ارزشمندی خاکساری نزد معشوق

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: وفاداری به معشوق تا لحظه‌ی
مرگ

۲۳ ۲ مفهوم مشترک ابیات گزینه‌ی (۲): کمال‌بخشی عشق

مفهوم سایر ابیات:

(الف) ارزشمندی قناعت

(ج) کمال در فروتنی است.

۲۴ ۲ مفهوم گزینه‌ی (۲): تقابل عشق و صبر

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: حال عاشق را تنها عاشق درک
می‌کند.

۲۵ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): توکل موجب

عافیت است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) تأثیر معشوق بر پدیده‌های جهان / طلب ترجم و عنایت از معشوق

(۲) ناپایداری دنیا

(۴) ناپایداری زیبایی زیبارویان و مصون ماندن پیشانی و چشم!



■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سؤالات پاسخ بده (۴۰-۳۴):

همانا خلقت مردم در بسیاری از کارها فرق دارد. پس هر کدام خصلت‌هایی و اخلاق‌هایی دارد که با دیگری فرق می‌کند، همان‌طور که در نسب‌ها و اوضاع مادی خود با هم برابر نیستند. خداوند متعال فرمود: «ما معیشتشان را میان آن‌ها در زندگی دنیا تقسیم کردیم و برخی از آن‌ها را بر برخی از نظر رتبه‌ها رفعت و بلندی بخشیدیم، تا برخی از آن‌ها برخی دیگر را به خدمت گیرند...» و خداوند عز و جل در این کار حکمتی دارد ولی این اختلاف به معنای برتری کسی بر کسی نیست. پس ثروتمند بهتر از فقیر و صاحب اصل و نسب بهتر از صاحب ریشه (خانواده) پایین نیست. زیرا هر چه را که انسان از آن برخوردار می‌شود همان روزی از جانب خداوند عز و جل است که آن را به هر کسی که از بندگانش بخواهد، می‌بخشد. و برتری، اساس آن، تقوایی است که تمام معانی خیر و صلاح را در خود و با دیگران در برمی‌گیرد. برخی از مردم گاهی نسب و یا وضع اجتماعی یا مادی خود را منبعی برای فخر و مباهات قرار می‌دهند در حالی که دین یکتاپرستی ما، از فخرفروشی بر یک‌دیگر و برتری‌جویی نسبت به مردم به خاطر نسب، نهی کرده است و آن را از بقایای جاهلیت قرار داده است.

۳۴ ۴ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) فخرفروشی در اسلام امری بسیار ستودنی است و در برخی دین‌ها نکوهیده است.

(۲) در اسلام نسب و افتخار به آن، باعث پیشرفت فرد در جامعه می‌شود.

(۳) اوضاع مادی نزد هر شخصی پلی برای فخر و رسیدن به موفقیت است.

(۴) همانا خداوند عز و جل بندگان خود را از فرق گذاشتن میان ثروتمند و فقیر بازداشته است.

۳۵ ۲ [گزینه] نادرست را براساس متن مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) روزی‌ها در جهان تقسیم شده‌اند و هیچ فخری به آن نزد هر فردی نیست.

(۲) مباهات و خودپسندی در زندگی از علل فضیلت برای هر شخصی به شمار می‌روند.

(۳) برخی از مردم به آن‌چه از مال فراوان دارند، افتخار می‌کنند و این فخر زیبا نیست.

(۴) هر آن‌چه انسان از روزی برخوردار می‌شود، همان روزی‌ای است که خداوند آن را براساس حکمت به او بخشیده است.

۳۶ ۲ از متن چه نتیجه‌ای می‌گیریم؟

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) همانا برتری انسان به مال و نسب او باز می‌گردد.

(۲) در اسلام هیچ تفاخری نیست و همانا تقوی اساس برتری است.

(۳) معانی خیر و صلاح میان دیگران، ما را از فخر دور می‌سازد.

(۴) مراتب والای انسان برای مباهات میان دیگران لازم است.

۳۷ ۳ حرکت‌گذاری کامل عبارت: «إِنَّ خَلْقَ النَّاسِ مُخْتَلِفُونَ فِي

كثِيرٍ مِنَ الْأُمُورِ».

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۰-۳۸):

۳۸ ۱ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۲) مزید ثلاثی من باب «إفعال» ← مجرد ثلاثی / لازم ← متعدّد / ضمیر «نحن» المستتر ← ضمیر «نا» البارز

(۳) للغائبین ← للمتكلم مع الغير / مزید ثلاثی ← مجرد ثلاثی / الإسم الظاهر ← ضمیر «نا» البارز

(۴) لازم ← متعدّد / وصفیّة ← نادرست

زبان عربی (عمومی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا واژگان یا مفهوم مشخص کن (۳۳-۲۶):

۲۶ ۱ الإعصار: گردباد [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

ظاهرةٌ طبيعِيَّةٌ: یک پدیده طبیعی، پدیده‌ای طبیعی [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]
تحدّث سنوياً: سالانه (هر ساله) اتفاق می‌افتد [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

في بعض البلاد: در برخی (از) کشورها [رد گزینه (۳)]

تثیر: برمی‌انگیزد [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

۲۷ ۴ کُلفت: مکلف شدند [رد سایر گزینه‌ها]

حفظ: حفظ (کردن) [رد گزینه (۱)]

تلك القصيدة: آن قصیده [رد گزینه (۱)]

ولكنهنّ: ولی آن‌ها [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

لم يحفظنها: آن را حفظ نکردند (لم + فعل مضارع ← ماضی ساده منفی) [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

۲۸ ۱ ساکنو هذه المدينة: ساکنان این شهر [رد گزینه (۴)]

يختلفون في الدّین: در دین متفاوت‌اند (اختلاف دارند) [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

ولكنهنّ: ولی آن‌ها [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

يتعابشون تعابشاً سلمياً: هم‌زیستی مسالمت‌آمیز می‌کنند [رد سایر گزینه‌ها]

۲۹ ۱ لیت + فعل ماضی ← ماضی استمراری

ترجمه: کاش برادر کوچکم دست مادرم را در بازار رها نمی‌کرد.

۳۰ ۴ ترجمه درست عبارت: هر یک از ما کوشید تا رازهای افتادن این ماهی‌ها را از آسمان بشناسد.

۳۱ ۱ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) گوشت = استخوان (مترادف نیستند).

(۲) به‌جز = به‌جز

(۳) ارزش = ارزش

(۴) سؤال کرد ≠ پاسخ داد

۳۲ ۴ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) گمان کرد - پنداشت - گمان کرد

(۲) مس - طلا - نقره

(۳) استخوان - پی - گوشت

(۴) آهن - همتایان - گل، سرشت

۳۳ ۲ ترجمه عبارت سؤال: «با آن‌ها به روشی که نیکوتر است، بحث و

گفت‌وگو (مجادله) کن.»

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) مردم بحث و گفت‌وگو (مجادله) بینشان را همیشه دوست دارند.

(۲) ما باید برای صحبت با دیگران دنبال راهی بهتر (بهترین راه) بگردیم.

(۳) کمک به دیگران از وظایف مسلمانان است.

(۴) ما باید مردم را به هر روشی که ممکن است، قانع کنیم.



۳۹ ۲ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- (۱) بزيادة حرف واحد من باب «تفعیل» ← بزيادة حرفین من باب «تفعّل» / لازم ← متعدّد
(۳) لازم ← متعدّد / مبني للمجهول ← مبني للمعلوم / نائب فاعله الإسم الظاهر ← فاعله ضمير «هي» المستتر
(۴) للغائب ← للغائبة / مجرّد ثلاثي ← مزيد ثلاثي

۴۰ ۱ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- (۲) مفاعلة ← تفاعل / فاعل و مرفوع ← مجرور بحرف الجرّ
(۳) جمع مکسر و مفردة «فخر» و هو مذکر ← مفرد للمذکر / نكرة ← معرفة / مضاف إليه و مجرور ← مجرور بحرف الجرّ
(۴) معرف بالعلميّة ← معرف بآل / مفعول و منصوب ← مجرور بحرف الجرّ
■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۵۰ - ۴۱):

۴۱ ۱ «لکن» از حروف مشبّهة بالفعل است.

حروف مشبّهة بالفعل: «إِنَّ، أَنْ، كَأَنَّ، لَيْتَ، لَعَلَّ، لَكِنَّ»

۴۲ ۳ ترجمه عبارت سؤال: «ای کاش ثروتمندان به ضعیفان در معیشت کمک کنند.»

ترجمه سایر گزینه‌ها:

- (۱) نیست (فعل ناقصه) (۲) شد (فعل ناقصه)
(۴) که

۴۳ ۱ «إِنَّ» برای تأکید کلام می‌آید.

ترجمه: «معلم گفت: قطعاً دین در انسان فطری است.»

۴۴ ۱ «التَّاسِ» مفعول و منصوب است.

ترجمه: خداوند رحم نمی‌کند به کسی که به مردم رحم نمی‌کند.

۴۵ ۴ در جای خالی دوم «أَنْ» نمی‌تواند بر سر فعل بیاید و چون در وسط عبارت قرار گرفته شکل صحیح آن به صورت «عَلَى أَنْ يَنْزَلَ...» می‌باشد. (ناصبه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) أَنْ الدّالّاتین ...: «أَنْ» وسط عبارت و بر سر اسم آمده است. / أَنْ ترشدنا: «أَنْ» وسط عبارت و بر سر فعل آمده است (ناصبه).
(۲) إِنَّ الدّیْنِ ...: «إِنَّ» در ابتدای عبارت و بر سر اسم آمده است. (موصولات جزء اسم‌ها هستند) / أَنْ یصلّوا: «أَنْ» در وسط جمله و بر سر فعل آمده است (ناصبه).

(۳) إِنَّ تُحْسِنَ: «إِنَّ» ابتدای جمله و بر سر فعل آمده است. (از حروف جازمه و شرطیه) / أَنْ أَجْرُکَ: «أَنْ» وسط عبارت و بر سر اسم آمده است.

۴۶ ۲ «واحداً» به معنای «یکی» و عدد اصلی است. اگر در معنای «یکم» باشد، عدد ترتیبی به شمار می‌آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) القطعة الثالثة: قطعة سوم (ترتیبی)
(۳) الفصل الرابع: فصل چهارم (ترتیبی) / التاسع: نهم (ترتیبی)
(۴) الساعة السادسة: ساعت شش (ترتیبی)
نکته: معمولاً در عربی برای بیان ساعت از اعداد ترتیبی استفاده می‌شود.

۴۷ ۱ ترجمه صورت سؤال: عبارتی را مشخص کن که بر «تَمَنّی» آرزو داشتن» دلالت دارد:

«لَيْتَ» در گزینه (۱) بر «تَمَنّی» دلالت دارد.

ترجمه: «کافر می‌گوید: ای کاش من خاک بودم.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) «كَأَنَّ» به معنای «گویی» بیش‌تر برای تشبیه به کار می‌رود.
(۳) «لَعَلَّ» به معنای «امید است» می‌باشد و برای طلب و دریافت چیزی استفاده می‌شود.
(۴) «عَسَى» به معنای «شاید» بر امید داشتن دلالت دارد.
۴۸ ۳ «إِنْكَسَرَتْ» بر وزن «انْفَعَلَتْ» و از باب «انفعال» است و ریشه آن (ک س ر) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) يَنْتَقِلُ (منتقل می‌شود): ریشه ← (ن ق ل)
(۲) انتشرت (منتشر شد): ریشه ← (ن ش ر)
(۴) انتخبنا (انتخاب کردیم): ریشه ← (ن خ ب)
۴۹ ۲ «لَيْتَ، لَعَلَّ و إِنَّ» از حروف مشبّهة بالفعل هستند، ولی «من» از ادات شرط و یا موصول و یا کلمه پرسشی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) حروف جازمه (۳) حروف ناصبه
(۴) حروف جرّ
۵۰ ۲ بعد از «ان» فعل «تؤمن» قرار گرفته و در ابتدای جمله است (شرطیه)، پس قطعاً «إِنَّ» نمی‌تواند درست باشد ← إِنَّ تُؤْمِنُ

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) إِنَّ اللَّهَ: بر سر اسم و در ابتدای جمله آمده است.
(۳) أَنْ نَسَافِرَ: بر سر فعل و در وسط جمله آمده است. (ناصبه)
(۴) أَنْ النّجَاحَ: «أَنْ» بر سر اسم و در وسط جمله آمده است.

دین و زندگی

۵۱ ۴ گروهی وجود دنیای پس از مرگ را انکار می‌کنند و برای انسان حقیقتی جز جسم و تن او قائل نیستند. آیهی «و قالوا ما هی إِلَّا حیاتنا الدّنیَا نَمُوتُ وَ نَحْیا...» بیانگر دیدگاه آنان است.

از پیامدهای این نگرش برای انسانی که گرایش به جاودانگی دارد، این است که همین زندگی چند روزه دنیا نیز برایش بی‌ارزش می‌شود و گاهی برای تسکین خود و فرار از ناراحتی در راههایی قدم می‌گذارد که روز به روز بر سرگردانی و یأس او می‌افزاید.

۵۲ ۳ فقط در قسمت «ج» عبارت «تغییرپذیر» نادرست است. براساس متن کتاب درسی، هر کس این را در درون خود می‌یابد که گرچه در طول زندگی حالات گوناگون پیدا می‌کند اما یک محور ثابت و حقیقت تغیرناپذیر دارد که به پشتوانه‌ی آن می‌گوید: «گذشته آن‌گونه بودم و اکنون این‌گونه هستم.»

۵۳ ۱ از پیامدهای دیدگاه انکار معاد برای انسانی که گرایش به جاودانگی دارد، این است که همین زندگی چندروزه برایش بی‌ارزش می‌شود. در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می‌شود و شادابی و نشاط زندگی را از دست می‌دهد.

۵۴ ۲ وجود مخلوقات وابسته به خداست: «أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ» اما خداوند بی‌نیاز و غنی است: «و اللّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ» و در ابتدای این آیه عبارت «يَا أَيُّهَا النَّاسُ» آمده است که همه‌ی مخلوقات از جمله انسان را مورد خطاب قرار داده است نه فقط گروهی که ایمان آورده‌اند.



۵۵ ۳ براساس نیازمندی جهان به خدا در بقا، همه‌ی مخلوقات وابسته به خداوند هستند و خداوند هر لحظه اراده کند، آن‌ها را از بین می‌برد. به همین جهت، جهان همواره و در هر آن به خداوند نیازمند است و این نیاز هیچ‌گاه قطع و یا کم نمی‌شود و در مقام مثال می‌توان گفت که رابطه‌ی خداوند با جهان، تا حدی شبیه رابطه‌ی مولد برق با جریان برق است.

۵۶ ۲ همان‌گونه که درخواست از پزشک برای درمان بیمار با توحید منافاتی ندارد، درخواست از اولیای الهی برای اجابت خواسته‌ها نیز منافاتی با توحید ندارد؛ زیرا پزشک به واسطه‌ی استفاده از اسباب مادی و اولیای الهی به واسطه‌ی اسباب غیرمادی و با اذن خداوند این کار را انجام می‌دهند.

۵۷ ۱ بعد روحانی انسان مستهلک نمی‌شود و تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) حقیقت ثابت انسانی وابستگی به کالبد مادی انسان ندارد.

۳) شخصیت و «من» انسان وابسته به جسم انسان نیست.

۴) بعد غیر مجرد (جسم) انسان، تجزیه و تحلیل می‌پذیرد و متلاشی می‌گردد.

۵۸ ۲ «نهراسیدن از مرگ» سبب می‌شود که دفاع از حق مظلوم و فداکاری در راه خدا، آسان‌تر شود و امام حسین (ع) می‌فرماید: «مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد. پس کدامیک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود؟»

۵۹ ۳ قوانین و مقررات جامعه از جمله قانون محاکمه و مجازات و نیز روابط میان افراد بر پایه‌ی پذیرش «من» ثابت بنا شده‌اند، زیرا هویت انسان‌ها در طول عمر ثابت دارد.

۶۰ ۱ براساس آیه‌ی «قُلْ أَغَيَّرَ اللَّهُ أَبْنِيَّ رَبًّا وَ هُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ...» علت این‌که نباید غیر خدا را به عنوان پروردگار طلبید، این است که خداوند، پروردگار همه چیز است.

طبق عبارت «قُلْ أَ فَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَ لَا ضَرًّا»، افرادی که اختیار سود و زیان خود را هم ندارند، شایستگی سرپرستی و ولایت را ندارند.

۶۱ ۳ هر موجود جسمانی در زمان و مکان خاصی قرار دارد و در یک زمان نمی‌تواند در دو مکان باشد و نیز نمی‌تواند در دو زمان قرار بگیرد اما در رؤیای صادقه می‌بینیم یک شخص که مثلاً در زمان «الف» است، خوابی می‌بیند که نشان می‌دهد او در همین زمان «الف» به زمان «ب» رفته است و این عمل از عهده‌ی جسم ساخته نیست، پس مربوط به بعد روحانی و مجرد انسان است.

۶۲ ۴ این بیت «جامی» مربوط به مقدمه‌ی دوم استدلال نیازمندی جهان به خدا در پیدایش است و یادآور این مضمون است که پدیده‌ها، که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد، همان‌طور که چیزهایی که شیرین نیستند، برای شیرین شدن نیازمند به چیزی هستند که خودش شیرین باشد.

۶۳ ۱ شخصیت انسان وابسته به جسم او نیست، چون در این صورت باید در دوران عمر بارها عوض شده و به شخص دیگری تبدیل (مبدل) شود؛ در صورتی که چنین نیست.

۶۴ ۴ هر موجودی در حد خودش تجلی‌بخش خداوند و نشانگر صفات الهی است. از همین رو آنان که به دقت و تأمل در جهان هستی می‌نگرند، در هر چیزی خدا را مشاهده می‌کنند و علم و قدرت او را می‌بینند. بیت «به هر جا بنگرم کوه و در و دشت / نشان از قامت رعنا تو بینم» از باباطاهر به همین مضمون اشاره دارد.

۶۵ ۳ دیده‌ایم برخی انسان‌ها قسمت‌هایی از بدن خود را در حادثه‌ای از دست می‌دهند اما نه خودشان و نه دیگران، هیچ‌گاه احساس نمی‌کنند که قدری از هویت و «من» او کم شده باشد و این نشان می‌دهد که ثبات هویت و «خود» ما ناشی از ثبات اندام‌های ما نیست.

۶۶ ۴ رسول خدا (ص) از همان آغاز رسالت خود، از مشرکان می‌خواست با گفتن جمله‌ی «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» دست از شرک و بت‌پرستی بردارند و به خدای یگانه ایمان آورند. با گفتن این عبارت تمام احکام و حقوق اسلامی فرد به رسمیت شناخته می‌شد و دفاع از حقوق او بر دیگر مسلمانان واجب می‌گشت.

شرک در ولایت عبارت است از اعتقاد به این‌که علاوه بر خداوند و در کنار او (عرض)، دیگرانی نیز هستند که سرپرستی جهان را به عهده دارند و خودشان حق تصرف در جهان را دارا می‌باشند. لذا تأیید کردن حق تصرف موجودات در جهان در عرض (کنار) خداوند توحید در ولایت نیست بلکه شرک در ولایت است.

۶۷ ۳ امام حسین (ع) خطاب به یاران خود می‌فرماید: «مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد...» و پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شوید.» هر دو عبارت درباره‌ی مرگ است.

۶۸ ۱ روابط بین پدیده‌های جهان (مثلاً رابطه‌ی علیت) توسط خداوند طراحی شده و به اذن و اراده‌ی او صورت می‌گیرد. بنابراین کسی که برای آموختن نزد معلم می‌رود یا برای درمان به پزشک مراجعه می‌کند، نه تنها معلم و پزشک را شریک خداوند قرار نداده بلکه به قانون علیت عمل کرده است. عبارت «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَ لَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدٌ» بیانگر توحید در ولایت است که عقیده به این‌که جز خداوند و در کنار او دیگرانی هستند که حق تصرف در جهان را دارند (شرک در ولایت)، مردود می‌سازد.

۶۹ ۲ کم‌ارزش بودن زندگی دنیوی با تعبیر «لَهُوٌ وَ لَعِبٌ» سرگرمی و بازی» و حقیقی بودن زندگی اخروی با تعبیر «الْحَيَوَانُ: زنده و راستین» در آیه‌ی شریفه‌ی «و مَا هَذِهِ الْحَيَاءُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌ وَ لَعِبٌ وَ إِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِیَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ» آمده است.

پیامد نگرش الهی درباره‌ی مرگ این است که اگر کسی به خدا و آخرت ایمان داشته باشد و عمل صالح انجام دهد، هیچ ترس و اندوهی ندارد. همین مفهوم در آیه‌ی شریفه‌ی «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمَلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ» مذکور است.

۷۰ ۲ عبارت «قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ» بیانگر توحید در خالقیت است که آن را علت توحید در مالکیت می‌دانیم.

از آن‌جا که خداوند مالک جهان است، تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست و مخلوقات جز به اذن و اجازه‌ی او نمی‌توانند در جهان تصرف کنند. چنین اذنی به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست، بلکه بدین معناست که خداوند آن شخص را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است و ولایت او در طول ولایت خداوند است و در عرض او نیست.



دقت کنید: برای پیش‌بینی مربوط به زمان آینده بر مبنای نشانه‌های موجود در زمان حال، از ساختار “be going to” استفاده می‌شود؛ بنابراین جای خالی دوم تست، با این ساختار کامل می‌شود.

۷۹ ۳ بیش‌تر حشرات کم‌تر از یک سال زندگی می‌کنند. در واقع مگس خانگی معمولی از ۱۹ تا ۳۰ روز زندگی می‌کند.

توضیح: فعل “live” (زندگی کردن) در معنی به کار رفته در هر دو جای خالی این تست جزء افعال لازم است و به فعل مجهول نیاز ندارد، بنابراین در هر دو جای خالی به فعل معلوم نیاز داریم، نه فعل مجهول و گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) به دلیل دارا بودن فعل مجهول (to be + p.p.) حذف می‌شوند.

۸۰ ۳ در نواحی شمالی کشور، باران سنگین از چهارشنبه باریده است، که باعث بالا آمدن رودخانه‌ها، بستن جاده‌ها و تهدید خانه‌ها و کارخانه‌ها شده است.

(۱) قوی، نیرومند (۲) عمیق، گود
(۳) سنگین (۴) سبک، [رنگ] روشن
توضیح: باران سنگین: “heavy rain”

۸۱ ۴ کلاپتون به عنوان کارگر یدی کار می‌کرد و بیش‌تر وقت آزادش را به نواختن گیتاری که در کودکی‌اش خریده بود، می‌گذارند.
(۱) اخیر، جدید (۲) رایج؛ مشترک
(۳) عمومی، همگانی (۴) اضافی؛ یدکی
توضیح: اوقات فراغت، وقت آزاد: “spare time”

۸۲ ۲ هلن کلر که از سن پایین نابینا و ناشنوا بود، حس بویایی‌اش را به قدری خوب پرورش داد که می‌توانست دوستانش را از طریق بوی شخصی‌شان شناسایی کند.

(۱) در نظر گرفتن؛ لحاظ کردن (۲) شناسایی کردن؛ شناختن
(۳) فراهم کردن، ارائه کردن (۴) بالا بردن؛ پرورش دادن

۸۳ ۱ قلب انسان آن‌قدر زیاد عضله دارد که حتی اگر یک‌سوم توده‌ی ماهیچه‌ای آن از بین رود، می‌تواند به پمپاژ کردن [خون] ادامه دهد.

(۱) تخریب کردن، ویران کردن؛ از بین بردن
(۲) رحم کردن به، بخشیدن؛ اختصاص دادن
(۳) در نظر گرفتن؛ لحاظ کردن
(۴) به خطر انداختن؛ در معرض خطر قرار دادن

۸۴ ۱ او برای همه در شرکت منبع الهام است و ما امیدواریم او بتواند به کار فوق‌العاده‌اش در آینده ادامه دهد.

(۱) الهام؛ منبع الهام (۲) شخصیت
(۳) تأکید، تکیه؛ اصرار (۴) توصیف، شرح

۸۵ ۳ نمی‌دانم او چگونه درد جراحی را تحمل می‌کند. اگر من بودم، گریه می‌کردم و فریاد می‌زدم.

(۱) مورد، نمونه (۲) توصیه، راهنمایی؛ نوک
(۳) درد؛ احساس درد؛ رنج (۴) محدوده؛ طیف

۸۶ ۱ بچه‌ها به عنوان محافظت در برابر سرمای طاقت‌فرسا، گت‌های ضخیم، کلاه‌ها و دستکش‌های پشمی پوشیده بودند.

(۱) محافظت؛ مراقبت، نگهداری (۲) موقعیت، شرایط
(۳) کارکرد، عملکرد (۴) پایان، انتها؛ نتیجه‌گیری

۷۱ ۴ بعد جسمانی و مادی انسان مانند سایر اجسام و مواد، تجزیه و تحلیل می‌پذیرد و سرانجام متلاشی می‌گردد. در مقابل، بعد روحانی، تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد، متلاشی نمی‌شود و بعد از مرگ باقی می‌ماند و آگاهی خود را از دست نمی‌دهد.

بعد روحانی است که به ما توانایی تصمیم‌گیری و انتخاب می‌دهد و به دنبال کمالات نامحدود است. همین بعد است که فضیلت‌ها و رذیلت‌های اخلاقی را کسب می‌کند و اگر به فضیلت‌ها آراسته شد، مقرب درگاه خدا و مسجود فرشتگان می‌شود و اگر به رذیلت‌ها تن داد تا اعماق جهنم سقوط می‌کند.

۷۲ ۳ هر کس که چیزی را پدید می‌آورد، مالک آن است. از آن‌جا که خداوند تنها خالق جهان است (علت)، پس تنها مالک آن نیز هست (معلول). مفهوم خالقیت در آیه‌ی «اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ» موجود است.

۷۳ ۱ این تصور که چند خدا وجود دارد و هر کدام خالق بخشی از جهان‌اند، یا با همکاری یک‌دیگر این جهان را آفریده‌اند، به معنای آن است که هر کدام از آن‌ها محدود و ناقص هستند و به تنهایی نمی‌توانند کل جهان را خلق کنند. هم‌چنین به معنای آن است که هریک از خدایان مذکور کمالاتی دارد که دیگری آن کمالات را ندارد وگرنه عین هم‌دیگر می‌شوند و دیگر چند خدا نیستند.

۷۴ ۳ «چیستی مرگ و آینده‌ی انسان پس از آن» از پرسش‌های فراگیری (کلی) است که در طول تاریخ، ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده است و آنان کوشیده‌اند تا به این پرسش اساسی و سرنوشت‌ساز پاسخ دهند.

۷۵ ۴ شرک در ربوبیت: اگر کسی در کنار ربوبیت الهی، برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند و گمان کند که کسی می‌تواند مستقل از خداوند، امور را تدبیر کند، گرفتار شرک شده است. البته توحید در ربوبیت بدان معنا نیست که موجودات، به خصوص انسان، قدرت تدبیر ندارند؛ باغبانی که زحمت می‌کشد و به پرورش درختان اقدام می‌کند، رشد این درختان نتیجه‌ی تدبیر اوست. بلکه، توحید در ربوبیت بدین معناست که این باغبان و تدبیرش همه از آن خدا و تحت تدبیر اویند.

زبان انگلیسی

۷۶ ۲ چند روز قبل اتومبیل‌م توسط یکی از نوجوانان محله‌ام دزدیده شد. او چند خیابان [آن طرف‌تر] از خانه‌ام توسط پلیس دستگیر شد.

توضیح: هر دو فعل “steal” (دزدیدن) و “catch” (گرفتن؛ دستگیر کردن) در این‌جا جزء افعال متعدی هستند و به مفعول نیاز دارند. با توجه به این‌که در هر دو مورد، مفعول “my car” و ضمیر “he” پیش از جای خالی قرار گرفته است، در هر دو جای خالی به فعل مجهول نیاز داریم. در بین گزینه‌های این تست، تنها در گزینه‌ی (۲) برای هر دو جای خالی فعل مجهول داریم.

۷۷ ۳ A: «آیا اتاق را برای مهمانان مرتب کرده‌اید؟»
B: «بسیار شرمندهام. آن [موضوع] را کاملاً فراموش کردم. الان آن را انجام می‌دهم.»

توضیح: برای تصمیمات لحظه‌ای و بدون برنامه‌ریزی قبلی مربوط به آینده، از زمان آینده‌ی ساده (شکل ساده‌ی فعل + will) استفاده می‌شود.

۷۸ ۳ مادر بزرگم تمام طول روز کار کرده است. باید خیلی خسته باشد. در واقع، به نظر می‌رسد که انگار از حال خواهد رفت.

توضیح: در جای خالی اول فعل به عملی اشاره دارد که از گذشته تاکنون به طور پیوسته یا متناوب انجام شده است و در نتیجه در این مورد از فعل حال کامل (have/has + p.p.) استفاده می‌شود.



۸۷ ۱ درک کردن فاکتورهایی که به افراد ژاپنی امکان می‌دهند تا این‌قدر طولانی زندگی کنند، برای سیاست‌های سلامت جهانی مفید خواهد بود، به خصوص برای کشورهایی که تلاش می‌کنند تا سلامت عمومی را بهبود بخشند.

(۱) به ویژه، به خصوص، علی‌الخصوص

(۲) به لحاظ مالی، از نظر پولی

(۳) به لحاظ جسمی، از نظر بدنی

(۴) شخصاً، به طور خصوصی

بدون نور، زندگی روی [کره‌ی] زمین غیرممکن خواهد بود. نور خورشید انرژی مورد نیاز جهت رشد گیاهان و زنده نگه داشتن تمام موجودات زنده را فراهم می‌کند. نور خودش صورتی از انرژی است که به شکل بسته‌های کوچک انرژی الکترومغناطیس به نام فوتون‌ها حرکت می‌کند. زمانی که فوتون‌ها وارد چشمان ما می‌شوند، سلول‌های حساس به نور مخصوصی را تحریک می‌کنند تا بتوانیم ببینیم. صورت‌های دیگر انرژی که به صورت امواج الکترومغناطیسی حرکت می‌کنند، شامل امواج رادیویی، اشعه‌های ایکس و امواج ماکروویو در اجاق‌های ماکروویو است. درست همان‌طوری که یک طیف رنگی در نور وجود دارد، هم چنین طیف الکترومغناطیسی نیز وجود دارد. در حقیقت، امواج نور هم نوعی موج الکترومغناطیسی هستند و رنگ‌های نور بخش کوچکی از طیف الکترومغناطیسی را تشکیل می‌دهند. امواج نور و تمام موج‌های الکترومغناطیسی دیگر، با سرعت ۱۸۶,۰۰۰ مایل (۳۰۰,۰۰۰ کیلومتر) در ثانیه حرکت می‌کنند، که آن‌قدر سریع است که می‌توانند دور کره‌ی زمین را تقریباً هشت بار در ثانیه بپیمایند. هیچ چیزی در جهان نمی‌تواند سریع‌تر از نور حرکت کند.

۸۸ ۴ توضیح: فعل “provide” (فراهم کردن، ارائه کردن) در این تست به امری کلی اشاره دارد که مقید به بازه‌ی زمانی به خصوصی نیست؛ بنابراین در این‌جا از فعل حال ساده (در این تست “provides”) استفاده می‌شود. علاوه بر این، چون در این تست فعل “make” و به تبع آن فعل “keep” بیان‌کننده‌ی هدف و مقصود هستند، آن‌ها را به صورت مصدر با “to” به کار می‌بریم. دقت کنید که طبق مفهوم جمله، در پایان این جمله به “alive” (زنده؛ در قید حیات) نیاز داریم، نه “lively” (سرحال، سرزنده).

۸۹ ۳

(۱) با وجود این، با این حال (۲) (در) طی، در طول

(۳) وقتی (که)؛ هنگامی (که) (۴) مگر این‌که

۹۰ ۱

(۱) شامل ... بودن، دربر داشتن

(۲) منفجر شدن، ترکیدن

(۳) در نظر گرفتن؛ لحاظ کردن

(۴) پایه‌ریزی کردن، بنا نهادن

۹۱ ۴

(۱) عمق، گودی (۲) نقطه؛ نکته

(۳) نمودار (۴) نوع، گونه

۹۲ ۳

توضیح: “per” (در) حرف اضافه است و اصلاً اسم نیست که بتوانیم آن را با “s” جمع ببندیم. دقت کنید که بعد از این حرف اضافه، اسم بعدی همواره به صورت مفرد به کار می‌رود.

کودکان در جهانی زندگی می‌کنند که در آن علم اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد. در طول زندگی‌شان، آن بیش‌تر و بیش‌تر آن‌ها را تحت تأثیر قرار خواهد داد. در طول زمان، بسیاری از آن‌ها در شغل‌هایی مشغول می‌شوند که به شدت به علم وابسته است؛ برای مثال، در مورد منابع انرژی، کنترل آلودگی، ایمنی بزرگراه، حفظ سرزمین‌های غیرمسکونی و رشد جمعیت. آن‌ها به عنوان مالیات‌دهندگان، برای تحقیقات و اکتشافات علمی [پول] پرداخت خواهند کرد. و آن‌ها به عنوان مصرف‌کنندگان با تبلیغات بسیار بمباران خواهند شد، که گفته می‌شود بیش‌تر آن براساس علم است.

بنابراین، مهم است که کودکان، [یعنی] شهروندان آینده، به صورت عملی با علم؛ با فرایند و روح علم [و] همچنین با حقایق و اصول آن آشنا شوند. خوشبختانه، علم برای جوانان جذابیت ذاتی دارد. آن‌ها می‌توانند با آن (علم) در چیزهای بسیاری که [با آن‌ها] مواجه می‌شوند ارتباط برقرار کنند؛ چراغ‌قوه، ابزار، پژواک و رنگین‌کمان. به علاوه، علم ابزاری عالی برای تدریس بسیار بیش‌تر از محتوا است. آن می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا به صورت منطقی، برای سازماندهی و تحلیل ایده‌ها فکر کنند. آن می‌تواند تمرینی در [ارتباط با] مهارت‌های ارتباطی و ریاضیات فراهم کند. در حقیقت، هیچ محدوده‌ای از برنامه‌ی تحصیلی وجود ندارد که علم نتواند به آن کمک کند، چه آن جغرافی، تاریخ، هنرهای زبانی، موسیقی یا هنر باشد!

فراتر از همه، آموزش علمی خوب منجر به چیزی می‌شود که ممکن است «نگرش علمی» نامیده شود. آن‌هایی که آن را دارند به جای پذیرش کورکورانه‌ی نظرات دیگران، به دنبال پاسخ از طریق مشاهده، آزمایش و استدلال هستند. آن‌ها شواهد را با دقت می‌سنجند و نتایج را با احتیاط به دست می‌آورند. آن‌ها هم‌زمان با احترام به نظرات دیگران، انتظار صداقت، دقت و عدالت دارند و در مقابل قضاوت‌های شتاب‌زده و تعمیم دادن مقابله می‌کنند. تمام کودکان باید این رویکرد را برای حل مشکلات شکل دهند، اما نمی‌توان انتظار داشت آن [رویکرد] به طور خودکار تنها با جمع‌آوری اطلاعات ظاهر شود. تمرین پیوسته، از طریق مشارکت هدایت‌شده لازم است.

۹۳ ۳ هیچ شکی نیست که کودکان یاد گرفتن علم را دوست دارند چون که

(۱) علم با بسیاری از افرادی که ملاقات می‌کنند، پیوند دارد

(۲) علم برای آن‌ها مبحث بسیار آسانی برای یاد گرفتن است

(۳) آن‌ها به صورت روزانه با حقایق و اصول علم مواجه می‌شوند

(۴) آن‌ها با فرایند و روح علم آشنا هستند

۹۴ ۴ طبق متن، دانش‌آموزان می‌توانند تفکر منطقی را در حال یاد بگیرند.

(۱) تمرین مهارت‌های ارتباطی (۲) مطالعه‌ی جغرافی

(۳) گذراندن دوره‌های هنر (۴) فراگرفتن علم

۹۵ ۴ کلمه‌ی “medium” (ابزار، وسیله؛ شیوه) در پاراگراف دوم نزدیک‌ترین معنی را به “means” دارد.

(۱) وضعیت، حالت؛ ایالت (۲) باور، عقیده

(۳) کارکرد، عملکرد (۴) ابزار، وسیله

۹۶ ۴ طبق متن، افراد دارای نگرش علمی

(۱) حاضر هستند تا نظرات سایرین را بپذیرند

(۲) اغلب با یقین به نتیجه‌گیری می‌رسند

(۳) آگاه هستند که محتمل است سایرین قضاوت‌های شتاب‌زده کنند

(۴) از طریق مشاهده، آزمایش و استدلال در پی حقیقت هستند



ریاضی و آمار

۱۰۱ ۳ ممکن است ۱۰۰ بار هم سکه را پرتاب کنیم و روی سکه ظاهر

نشود، پس این آزمایش قطعی نیست بلکه تصادفی است.

۱۰۲ ۲ هر کدام از سکه‌ها، دو حالت و تاس، شش حالت دارد و طبق

اصل ضرب:

$$2 \times 2 \times 6 = 24$$

۱۰۳ ۴ کلاً ۱۰ مهره وجود دارد، پس فضای نمونه‌ای، انتخاب ۳ مهره

از ۱۰ مهره است:

$$n(S) = \binom{10}{3} = \frac{10!}{(10-3)!3!} = \frac{10!}{7!3!} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7!}{7! \times 3 \times 2 \times 1} = 120$$

$$n(S) = 5! = 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 120$$

۱۰۴ ۱

۱۰۵ ۲

$$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$$

$$\Rightarrow P(n, 2) = \frac{n!}{(n-2)!} = \frac{n(n-1)(n-2)!}{(n-2)!}$$

$$\Rightarrow n(n-1) = 20 \Rightarrow n^2 - n - 20 = 0$$

$$\Rightarrow (n-5)(n+4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n-5=0 \Rightarrow n=5 \\ n+4=0 \Rightarrow n=-4 \end{cases}$$

(غیرقابل قبول)

$$\binom{5}{2} = \frac{5!}{(5-2)!2!} = \frac{5!}{3!2!} = \frac{5 \times 4 \times 3!}{3! \times 2} = 10$$

۱۰۶ ۳ انتخاب ۳ عضو از ۷ عضو که ترتیب مهم نیست:

$$\binom{7}{3} = \frac{7!}{(7-3)!3!} = \frac{7 \times 6 \times 5 \times 4!}{4! \times 3 \times 2 \times 1} = 35$$

۱۰۷ ۴ در این جا برای رسم یک مثلث ۳ نقطه لازم داریم، پس ۳

نقطه از بین ۹ نقطه انتخاب می‌کنیم، توجه کنید که ترتیب مهم نیست، زیرا مثلاً مثلث ABC با مثلث BCA فرقی ندارند:

$$\binom{9}{3} = \frac{9!}{(9-3)!3!} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6!}{6! \times 3 \times 2 \times 1} = 84$$

۱۰۸ ۱ حالت اول: رقم یکان صفر باشد:

همه ارقام به جز صفر و رقم به کاررفته در صدگان

$$\begin{array}{c} \uparrow \\ \boxed{3} \times \boxed{2} \times \boxed{1} = 6 \\ \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \\ \text{صفر قرار می‌گیرد.} \quad \text{همه ارقام به جز صفر} \end{array}$$

حالت دوم: رقم یکان صفر نباشد:

همه ارقام به جز ۵ و رقم به کاررفته در صدگان

$$\begin{array}{c} \uparrow \\ \boxed{2} \times \boxed{2} \times \boxed{1} = 4 \\ \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \\ \text{ارقام ۲ یا ۳} \quad \text{رقم ۵ قرار می‌گیرد.} \end{array}$$

در نهایت طبق اصل جمع داریم:

$$6 + 4 = 10$$

بدن شما به طور پیوسته تحت حمله است. گرد و خاک و میکروب‌ها بدن‌تان را احاطه کرده‌اند. تنها یک چیز بین گرد و خاک و اعضای داخل بدن‌تان قرار دارد: پوست.

پوست ممکن است خیلی با اهمیت به نظر نرسد، ولی هست. آن بدن‌تان را از سوختگی، گرد و خاک، میکروب‌ها و پرتوهای خطرناک خورشید محافظت می‌کند. آن مایعات را داخل بدن‌تان نگه می‌دارد؛ و حاوی تمام عصب‌هایی است که به شما امکان می‌دهد تا چیزها را حس کنید. پوست بزرگ‌ترین عضو بدن شماست. اگر شما پوست یک فرد بالغ را روی سطحی صاف پهن می‌کردید، آن مساحتی در حدود ۲۱ فوت مربع را می‌پوشاند. پوست ممکن است محدوده‌ی وسیعی را بپوشاند اما بسیار نازک است. آن تنها در حدود ۱/۸ اینچ ضخامت دارد. پوست علی‌رغم این قدر نازک بودن، از سه لایه تشکیل شده است. بیرونی‌ترین لایه اپیدرم است. دقیقاً زیر بیرونی‌ترین لایه، درمی است. در زیر آن دو لایه، بافت زیرجلدی است.

اپیدرم حاوی یک ماده‌ی شیمیایی است که کراتین نامیده می‌شود. کراتین پوست را سخت و ضد آب می‌کند. کراتین میکروب‌ها را از بدن‌تان دور نگه می‌دارد. درمی به طور عمده از رگ‌های خونی و پایانه‌های عصبی تشکیل شده است. درمی غذا و اکسیژن را برای اپیدرم فراهم می‌کند. پایین‌ترین لایه [یعنی] بافت زیرجلدی، بدن را از ضربات محافظت می‌کند. آن هم‌چنین دمای بدن را تنظیم می‌کند. تمام سه لایه‌ی پوست بدن‌تان، از شما محافظت می‌کنند. چون پوست بدن‌تان از شما محافظت می‌کند، شما باید با تمیز نگه‌داشتن آن و داشتن رژیم غذایی سالم، از آن محافظت کنید. شما باید هنگامی که زیر آفتاب هستید، از ضدآفتاب استفاده کنید. اگر شما از پوست‌تان مراقبت کنید، آن یک عمر دوام می‌آورد.

۹۷ ۲ بافت زیرجلدی چه کار می‌کند تا به بدن انسان کمک کند؟

(۱) بافت زیرجلدی به پیش‌گیری از آفتاب‌سوختگی بدن کمک می‌کند.

(۲) بافت زیرجلدی به ثابت نگه داشتن دمای بدن کمک می‌کند.

(۳) بافت زیرجلدی به بدن کمک می‌کند تا غذا و اکسیژن را آماده‌ی استفاده کند.

(۴) بافت زیرجلدی به دور نگه داشتن میکروب‌ها از بدن کمک می‌کند.

۹۸ ۴ نویسنده در متن کدام یک از موارد زیر را آخر توصیف می‌کند؟

(۱) نویسنده سه جنبه‌ای را که پوست مفید است توصیف می‌کند.

(۲) نویسنده اندازه‌ی پوست را توصیف می‌کند.

(۳) نویسنده اپیدرم را توصیف می‌کند.

(۴) نویسنده سه لایه‌ی پوست را توصیف می‌کند.

۹۹ ۲ از متن می‌توان برداشت کرد که

(۱) پوست وقتی بیرون آفتابی است به طور خاص مفید است

(۲) در بدن اندام‌های مفید بسیاری وجود دارد، از جمله پوست

(۳) اپیدرم مهم‌ترین لایه‌ی پوست است

(۴) درمی پس از اپیدرم، زیرین‌ترین لایه‌ی پوست است

۱۰۰ ۱ کدام یک از موارد زیر می‌تواند عنوان خوبی برای متن باشد؟

(۱) پوست؛ محافظ بزرگ

(۲) سه لایه‌ی پوست

(۳) میکروب‌ها و بدن انسان

(۴) کشفیات جدید در مورد پوست



$$3x(2x-1)=4 \Rightarrow 6x^2-3x=4$$

۱۱۷ ۴

$$\xrightarrow{\div 6} x^2 - \frac{1}{2}x = \frac{2}{3}$$

$$\left(-\frac{1}{2}\right)^2 = \left(-\frac{1}{4}\right)^2 = \frac{1}{16}$$

مقدار اضافه شده به طرفین:

$$\frac{c}{a} \text{ حاصل ضرب ریشه‌ها از رابطه‌ی } \frac{c}{a} \text{ به دست می‌آید:}$$

۱۱۸ ۲

$$2x^2 - x + (m-2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a=2 \\ b=-1 \\ c=m-2 \end{cases}$$

$$\frac{c}{a} = \frac{m-2}{2} = -5 \Rightarrow m-2 = -10 \Rightarrow m = -10+2 = -8$$

$$\xrightarrow{\text{جای‌گذاری } m=-8} 2x^2 - x + (-8-2) = 0 \Rightarrow 2x^2 - x - 10 = 0$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-1)^2 - 4(2)(-10) = 81$$

$$x_1, x_2 = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-(-1) \pm \sqrt{81}}{2(2)} = \frac{1 \pm 9}{4}$$

$$\begin{cases} x_1 = \frac{1+9}{4} = \frac{10}{4} = \frac{5}{2} \text{ ریشه‌ی مثبت} \\ x_2 = \frac{1-9}{4} = \frac{-8}{4} = -2 \end{cases}$$

۱۱۹ ۳

$$S = \frac{1}{4} - \frac{3}{2} = \frac{1-6}{4} = -\frac{5}{4}$$

$$P = \frac{1}{4} \times \left(-\frac{3}{2}\right) = -\frac{3}{8}$$

$$x^2 - Sx + P = 0 \Rightarrow x^2 - \left(-\frac{5}{4}\right)x - \frac{3}{8} = 0$$

$$\xrightarrow{\times 8} 8x^2 + 10x - 3 = 0$$

۱۲۰ ۱

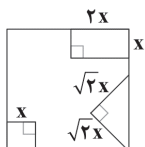
$$4x^2 + mx + 1 = 0$$

$$\Delta = 0 \Rightarrow m^2 - 4(4)(1) = 0 \Rightarrow m^2 - 16 = 0 \Rightarrow m^2 = 16$$

$$\xrightarrow{m>0} m = 4 \xrightarrow{\text{جای‌گذاری}} 4x^2 + 4x + 1 = 0$$

$$\text{ریشه‌ی مضاعف } x_1 = x_2 = \frac{-b}{2a} = \frac{-4}{2(4)} = \frac{-4}{8} = -\frac{1}{2}$$

۱۲۱ ۲



$$\text{مساحت مربع} = x^2$$

$$\text{مساحت مستطیل} = x \times \sqrt{2}x = \sqrt{2}x^2$$

$$\text{مساحت مثلث} = \frac{\sqrt{2}x \times \sqrt{2}x}{2} = \frac{2x^2}{2} = x^2$$

$$\text{مجموع مساحت‌ها} = x^2 + \sqrt{2}x^2 + x^2 = 2x^2 + \sqrt{2}x^2$$

مساحت مربع اولیه $36 = 6^2$ است که باید $4x^2$ را از آن کم کنیم:

$$36 - 4x^2 = 27 \Rightarrow 36 - 4x^2 - 27 = 0 \Rightarrow 9 - 4x^2 = 0$$

$$\Rightarrow (3-2x)(3+2x) = 0$$

$$\begin{cases} 3-2x=0 \Rightarrow 3=2x \Rightarrow x=\frac{3}{2}=1.5 \\ 3+2x=0 \Rightarrow 3=-2x \Rightarrow x=-\frac{3}{2} \end{cases}$$

$$\text{غیر قابل قبول (غیر قابل قبول)} \Rightarrow x = -\frac{3}{2}$$

$$\text{۱۰۹ ۲ بین ارقام ۰ تا ۹، ارقام ۰، ۳، ۶ و ۹ مضرب ۳ هستند (یعنی ۴ رقم). حال ۲ مهره از بین ۴ مهره انتخاب می‌کنیم:}$$

$$\binom{4}{2} = \frac{4!}{(4-2)!2!} = \frac{4 \times 3 \times 2!}{2! \times 2} = 6$$

چون ترتیب انتخاب مهم است، از فرمول تبدیل استفاده می‌کنیم:

$$P(4, 2) = \frac{4!}{(4-2)!} = \frac{4 \times 3 \times 2 \times 1}{2!} = 12$$

۱۱۰ ۴

از هر قاره یک داور انتخاب می‌کنیم:

$$\binom{5}{1} \times \binom{4}{1} \times \binom{3}{1} = 5 \times 4 \times 3 = 60$$

۱۱۱ ۱

مربی ----- مربی
ورزشکاران

۱۱۲ ۲

تعداد جایگشت‌های شش ورزشکار، ۶! و جایگشت (جابه‌جایی) دو مربی، ۲!، پس طبق اصل ضرب داریم:

$$6! \times 2! = (6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1) \times (2 \times 1) = 720 \times 2 = 1440$$

حداقل ۲ تا از آن‌ها زن باشد، یعنی دو وضعیت زیر:

۱۱۳ ۴

حالت اول: ۲ زن و ۱ مرد

$$\binom{7}{2} \binom{5}{1}$$

$$\Rightarrow 21 \times 5 = 105$$

$$\binom{7}{2} = \frac{7!}{(7-2)!2!} = \frac{7 \times 6 \times 5!}{5! \times 2} = 21$$

حالت دوم: ۳ زن و هیچ مرد

$$\binom{7}{3} \binom{4}{0}$$

$$\Rightarrow 35 \times 1 = 35$$

$$\binom{7}{3} = \frac{7!}{(7-3)!3!} = \frac{7 \times 6 \times 5 \times 4!}{4! \times 3 \times 2 \times 1} = 35$$

در نتیجه طبق اصل جمع خواهیم داشت:

$$105 + 35 = 140$$

حروف یکسان را کنار هم قرار داده و یک شیء حساب می‌کنیم:

۱۱۴ ۲

$$\text{PST} \boxed{\text{AAA}} \boxed{\text{RR}}$$

پس تعداد اشیاء برابر ۵ است و تعداد جایگشت‌های پنج شیء برابر است با:

$$5! = 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 120$$

توجه کنید که حروف یکسان فقط دارای ۱ جایگشت برای جابه‌جایی بین خود هستند.

۱۱۵ ۴

۳ رقم زوج و ۳ رقم فرد داریم:

$$\text{تعداد جایگشت‌های ارقام زوج} = 3! = 3 \times 2 \times 1 = 6$$

$$\text{تعداد جایگشت‌های ارقام فرد} = 3! = 3 \times 2 \times 1 = 6$$

حال عدد شش‌رقمی می‌تواند با رقم زوج شروع شده و به رقم فرد ختم شود یا بالعکس، پس ۲ حالت هم برای آن در نظر می‌گیریم، در نهایت داریم:

$$2! \times 3! \times 3! \times 2 = 2 \times 6 \times 6 \times 2 = 72$$

اگر عدد مفروض را x در نظر بگیریم خواهیم داشت:

۱۱۶ ۲

$$\frac{x}{2} - 14 = 6 + 3x \Rightarrow \frac{x}{2} - 3x = 6 + 14$$

$$\frac{x - 6x}{2} = 20 \Rightarrow -\frac{5x}{2} = 20 \Rightarrow -5x = 40 \Rightarrow x = \frac{40}{-5} = -8$$



۱۲۸ ۱ این گزاره ممکن است نادرست باشد، زیرا از قیاس استثنایی به شکل نادرست (مغالطه) استفاده شده است.

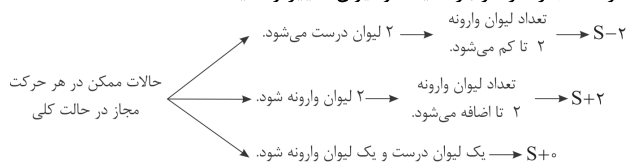
۱۲۹ ۳ در مرحله‌ی دوم، ضرب ۲ در پرنانز به درستی صورت نگرفته است و صحیح آن به صورت $2a^2 - 2b = 2(a^2 - b)$ است. ضمناً هنگام انتقال b از سمت چپ به سمت راست، علامت آن باید عوض شود که در این جا عوض نشده است.

۱۳۰ ۴ تعداد لیوان‌های وارونه $S =$

وضعیت فعلی (یک لیوان وارونه است): $S = 1$

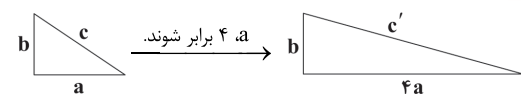
وضعیت مطلوب (هیچ لیوانی وارونه نباشد): $S = 0$

حرکت مجاز: در هر بار دقیقاً دو لیوان تغییر وضعیت دهد.



بنابراین S همیشه به اندازه‌ی عددی زوج (-2 یا $+2$ یا صفر) تغییر می‌یابد و هرگز از ۱ به ۰ کاهش نمی‌یابد.

۱۳۱ ۲ در مرحله‌ی سوم در هنگام تقسیم طرفین بر x ، اشتباه رخ داده است. چراکه اجازه‌ی تقسیم بر x وجود ندارد به این دلیل که ممکن است x صفر باشد و عبارت بی‌معنا می‌شود.



طبق رابطه‌ی فیثاغورس در مثلث قائم‌الزاویه‌ی ابتدایی رابطه‌ی $c^2 = a^2 + b^2$ برقرار است. اکنون رابطه‌ی فیثاغورس را برای مثلث جدید می‌نویسیم:

$$c'^2 = (4a)^2 + b^2 \Rightarrow c'^2 = 16a^2 + b^2 \Rightarrow c' = \sqrt{16a^2 + b^2}$$

$$f(x) = \frac{x}{y} - 1$$

$$f(a) = -1 \Rightarrow \frac{a}{y} - 1 = -1 \Rightarrow \frac{a}{y} = -1 + 1 \Rightarrow \frac{a}{y} = 0 \Rightarrow a = 0$$

$$f(b) = 0 \Rightarrow \frac{b}{y} - 1 = 0 \Rightarrow \frac{b}{y} = 1 \Rightarrow b = y$$

$$f(c) = 1 \Rightarrow \frac{c}{y} - 1 = 1 \Rightarrow \frac{c}{y} = 1 + 1 \Rightarrow \frac{c}{y} = 2 \Rightarrow c = 2y$$

پس دامنه به صورت $\{0, y, 2y\}$ است.

۱۳۴ ۳ مجموعه‌ای شامل زوج‌مرتبه‌ها زمانی معرف یک تابع است که مؤلفه‌های اول یکسان نباشند و اگر مؤلفه‌های اول یکسان باشند، مؤلفه‌های دوم نیز باید یکسان باشند:

$$\left. \begin{matrix} (1, 2) \\ (1, a-4) \end{matrix} \right\} \Rightarrow a-4=2 \Rightarrow a=6$$

$$\left. \begin{matrix} (6, 9) \\ (a, b+1) \end{matrix} \right\} \Rightarrow b+1=9 \Rightarrow b=8$$

۱۲۲ ۴ تابع درآمد برابر است با:

$$R(x) = x \left(\frac{\text{قیمت کالا}}{\text{تعداد کالا}} \right) = 400x - 20x^2$$

$$C(x) = 500 + 60x$$

$$P(x) = R(x) - C(x) = (-20x^2 + 400x) - (500 + 60x)$$

$$\Rightarrow P(x) = -20x^2 + 400x - 500 - 60x$$

$$\Rightarrow P(x) = -20x^2 + 340x - 500$$

$$P(x) = -\frac{x^2}{3} + 60x - 200$$

$$x = \frac{-60}{2(-\frac{1}{3})} = \frac{-60}{-\frac{2}{3}} = \frac{3 \times 60}{2} = 90$$

$$P(90) = -\frac{(90)^2}{3} + 60(90) - 200 = 90(-\frac{1}{3}(90) + 60) - 200$$

فاکتور از ۹۰

$$= 90(-30 + 60) - 200 = 90(30) - 200 = 2700 - 200 = 2500$$

$$\frac{11}{(x-2)(x+2)} + \frac{x+3}{-(x-2)} = \frac{2x-3}{x+2}$$

طرفین معادله را در $(x+2)(x-2)$ ضرب می‌کنیم:

$$11 - (x+3)(x+2) = (2x-3)(x-2)$$

$$11 - (x^2 + 5x + 6) = 2x^2 - 4x - 3x + 6$$

$$11 - x^2 - 5x - 6 = 2x^2 - 7x + 6$$

$$-3x^2 + 2x - 1 = 0 \Rightarrow \Delta = (2)^2 - 4(-3)(-1) = 4 - 12 = -8$$

چون Δ منفی است، پس معادله جواب ندارد.

۱۲۵ ۲ فرض کنیم نقاش دوم ساختمان را در x روز نقاشی کند. در

این صورت پس از یک روز، $\frac{1}{x}$ ساختمان رنگ می‌شود. به همین ترتیب اگر

نقاش اول کار را انجام دهد، پس از یک روز، $\frac{1}{x-1}$ از ساختمان رنگ می‌شود. حال اگر دو نفر با هم کار کنند خواهیم داشت:

$$\frac{1}{x} + \frac{1}{x-1} = \frac{1}{12} \Rightarrow \frac{1}{x} + \frac{1}{x-1} - \frac{1}{12} = 0$$

طرفین را در $12x(x-1)$ ضرب می‌کنیم:

$$12(x-1) + 12x - x(x-1) = 0$$

$$\Rightarrow 12x - 12 + 12x - x^2 + x = 0$$

$$\Rightarrow -x^2 + 34x - 12 = 0$$

$$\xrightarrow{\times (\text{منفی})} x^2 - 34x + 12 = (x-30)(x-4) = 0$$

$$\left\{ \begin{matrix} x-30=0 \Rightarrow x=30 \\ x-4=0 \Rightarrow x=4 \end{matrix} \right.$$

غیر قابل قبول $x=4$

۱۲۶ ۲ عدد x را فرض می‌کنیم که بین صفر و یک است. ($0 < x < 1$)

مجذور آن (x^2) از خود آن (x) بزرگ‌تر است.

۱۲۷ ۱ ارزش این گزاره که یک قیاس استثنایی است همواره درست است.

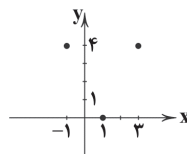


۱ ۱۳۵

$$x = -1 \Rightarrow f(-1) = (-1-1)^2 = (-2)^2 = 4$$

$$x = 1 \Rightarrow f(1) = (1-1)^2 = (0)^2 = 0$$

$$x = 3 \Rightarrow f(3) = (3-1)^2 = (2)^2 = 4$$



اقتصاد

۱ ۱۳۶

وقتی قیمت یک کالای عادی کاهش یابد، اگر سایر عوامل ثابت فرض شود، مکان هندسی نقطه‌ی تقاضا به دلیل افزایش تقاضا به سمت راست خود روی منحنی جابه‌جا می‌شود.

۲ ۱۳۷

اگر این مخترع، اختراع خود را شخصاً و به تنهایی به مرحله‌ی تولید می‌رساند، نوع انحصار، انحصار طبیعی بود، اما زمانی که برای ایجاد امنیت کشور، امتیاز خود را به دولت واگذار کرده و دولت تنها تولیدکننده‌ی محصول می‌شود، انحصار قانونی است.

۳ ۱۳۸

قیمت یک کالا و میزان تقاضا برای آن با هم رابطه‌ای معکوس دارند و دلیل این مسئله آن است که با افزایش قیمت یک کالا، مصرف‌کننده سعی می‌کند نیاز خود را با کالای جایگزین رفع کند.

۴ ۱۳۹

در صورتی که قیمت یک کالا ثابت باشد: اگر درآمد مصرف‌کننده افزایش یابد ← تقاضا و مصرف، افزایش پیدا می‌کند. اگر بازار رونق پیدا کند ← تولید و عرضه از طرف تولیدکننده افزایش می‌یابد.

۴ ۱۴۰

اگر مقدار عرضه برای کالا کم‌تر از میزان تقاضا باشد، یعنی قیمت کالا کم است و به دلیل عدم دسترسی برخی مصرف‌کنندگان به کالا، قیمت به میل خود مصرف‌کنندگان افزایش می‌یابد؛ بنابراین گزینه‌ی (۴) نمی‌تواند عامل کاهش قیمت باشد.

۳ ۱۴۱

برای خرید عمده (معمولاً دولتی) بازار مناقصه به درخواست خریدار (شرکت هواشناسی) شکل می‌گیرد. در این بازار هر عرضه‌کننده‌ای که کالا یا محصول را با قیمت پایین‌تر به خریدار ارائه دهد، برنده‌ی بازار می‌شود.

۲ ۱۴۲

بررسی موارد نادرست: (ب) انحصار هم در مورد فروش اتفاق می‌افتد و هم در مورد خرید. (ج) گاهی انحصار طبیعی یا قانونی به شرط مواظبت و مقررات‌گذاری دولتی می‌تواند به نفع مصرف‌کننده باشد.

۱ ۱۴۳

بررسی گزینه‌ها: (۱) نادرست (شیب منحنی عرضه نشان‌دهنده‌ی درجه‌ی حساسیت تولیدکننده نسبت به قیمت است) - نادرست (اگر تولیدکننده به دلیل مدیریت ضعیف نتواند با افزایش قیمت تولید خود را افزایش دهد، منحنی عرضه‌اش با شیب بیش‌تر است)

(۲) درست - نادرست

(۳) نادرست - درست

(۴) درست - درست

۲ ۱۴۴

(الف) با عبور از قیمت (A) به سمت قیمت (B)، به دلیل زیاد شدن قیمت، انگیزه‌ی تولیدکنندگان برای تولید بیش‌تر می‌شود، لذا میزان عرضه افزایش می‌یابد، ولی برعکس انگیزه‌ی مصرف‌کنندگان برای خرید کاهش می‌یابد، پس تقاضا کم‌تر می‌شود. البته باید بدانیم که این روند ابتدا منجر به تعادل عرضه و تقاضا می‌گردد و مجدداً این تعادل را به هم می‌زند. (ب) در نقطه‌ی M متوجه می‌شویم که در قیمت (F) میزان تقاضا ۴۰ واحد می‌باشد و در نقطه‌ی N متوجه می‌شویم که در همان قیمت (F) میزان عرضه ۸۰ واحد است، لذا تولیدکنندگان تنها موفق به فروش ۴۰ واحد از کالاهای تولیدشده می‌شوند و ۴۰ واحد مازاد عرضه بر تقاضا خواهیم داشت.

(ج) در نقاط پایین‌تر از قیمت تعادلی (یعنی قیمت C) مقدار تقاضای مصرف‌کنندگان از عرضه‌ی تولیدکنندگان بیش‌تر است، لذا برخی از مصرف‌کنندگان موفق به خرید کالای مورد نیاز خود نمی‌شوند، این یعنی مازاد تقاضا بر عرضه یا کمبود عرضه نسبت به تقاضا.

۳ ۱۴۵

بررسی گزینه‌ها:

(۱) این گزینه بیان‌کننده‌ی تقاضا برای یک کالای بی‌کشش هم‌چون «نان» می‌باشد که زندگی و حیات افراد به آن‌ها بستگی دارد، لذا با هر میزان افزایش قیمت از تقاضای این کالاها کم نمی‌شود. (۲) این گزینه بیان‌کننده‌ی تقاضا برای یک کالای معمولی می‌باشد که با یک شیب مناسب، وضعیت بین عرضه و تقاضا را بررسی می‌کند که با افزایش قیمت متناسباً تقاضا کاهش می‌یابد. (۳) این گزینه یک نمایش درست برای نمودار تقاضای یک کالای ضروری می‌باشد که با افزایش شدید قیمت به میزان کمی از تقاضا کاسته می‌شود که مسکن مثالی برای این نوع از کالا می‌باشد. (۴) این گزینه نمودار عرضه برای یک کالای بی‌کشش را نمایش می‌دهد. نکته: بدانیم که کالای بی‌کشش کالای صددرصد ضروری را می‌نامند که حیات افراد به آن‌ها وابسته است.

علوم و فنون ادبی

۳ ۱۴۶

قائم‌مقام فراهانی از معروف‌ترین نویسندگان و سیاستمداران بزرگ این دوره است که علاوه بر خدمات و اقدامات بزرگ سیاسی، در ادبیات نیز بسیار مؤثر بود. قبل از وی سبک نویسندگان فارسی با تکلف و تصنع همراه بود. او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف به سبک گلستان سعدی نوشت و موجب اقبال عامه به نثر گردید. عبارات کوتاه او نیز گاه موزون و مسجع‌اند. قائم‌مقام احیاکننده‌ی نثر فارسی است و «منشآت» مهم‌ترین اثر قائم‌مقام است.

۱ ۱۴۷

سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: جیمز موریه (ترجمه‌ی میرزا حبیب اصفهانی)

۳ ۱۴۸

تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران: محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا) بهار علاوه بر آشنایی عمیق با زبان فارسی و ادبیات کهن، از مسائل روز جامعه نیز آگاهی داشت و این شناخت و توانمندی را در خدمت آزادی و وطن‌خواهی درآورد. او، با زبان حماسی و در سبک خراسانی شعر می‌سرود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سید اشرف‌الدین گیلانی

(۲) عارف قزوینی

(۴) قزّخی یزدی



۱۴۹ ۳

گل	گشت	ت	با	غ	می	گ	ن	دِم	رو	ز	سر	و	من
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
بن	گر	ک	با	ز	بر	گ	ل	حُش	بو	چ	می	ز	ود
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعول				فاعلات				مفاعیل				فاعلن	

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(۲) مفتعلن مفاعیل مفتعلن مفاعیل

(۴) مفعول مفاعیل مفاعیل فَعَل

۱۵۰ ۴

تقطیع مصراع سؤال:

بر	دا	ش	ت	شب	تا	ب	س	حر	دس	ت	د	ع	ا	من
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-

طبیع گزینہی (۴):

بگ	دا	ر	ک	چو	شم	ع	گ	نم	پ	ک	ر	خ	آب	-
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-

تقطیع گزینه‌ی (۴):

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول مفاعیل مفعول مفاعیل

(۲) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

(۳) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

۱۵۱ ۳

تقطیع بیت سؤال:

ت	را	ش	بی	ن	گ	ز	د	ز	چ	ن	م	ی	زیر
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U
م	را	د	می	ن	ش	کی	بد	ز	آ	ه	نا	ل	ی
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U
مفاعیلن				فاعلاتن				مفاعیلن				فَعَلن	

۱۵۲ ۱

تقطیع بیت‌های سؤال:

تا	شو	یـ	مت	آ	زائِل	گُ	لِ	عَا	رَض	غُ	با	رِ	راه
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
اَبـ	ری	ش	دَم	زِ	شو	ق	کِ	اَشـ	کِی	یـ	با	رِ	مَت
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
مفاعیلن				فاعلاتن				مفاعیلن				فَعَلن	

عم	ری	د	لم	ب	س	ب	ف	ش	دی	د	ر	ت	ظار
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
تا	در	ک	شم	ب	س	ب	و	در	بر	ف	شا	ز	مت
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعول				فاعلات				مفاعیل				فاعلن	

تقطیع بیت صورت سؤال:

در	من	م	ن	گر	تا	د	گ	ر	چ	م	ن	دا	رند
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	U
کز	دس	ت	گ	دا	ی	ن	ن	و	ک	د	ت	وا	بی
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
مفعول				مفاعیل				مفاعیل				فعولن	

تقطیع گزینه‌ی (۱):

آ	خ	ن	ل	ط	ف	ن	ش	ها	ش	ب	گ	تید	
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	U	
از	خ	چ	ی	آ	خ	ن	ش	نی	ب	ن	ما	بید	
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	U	
مفعول				مفاعیل				مفاعیل				فعولن	

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) - / U - / U - / U - / U - : مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

(۳) - / U - / U - / U - / U - : مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

(۴) - / U - / U - / U - / U - : مفعول مفاعیلن فعولن

۱۵۵ ۳

خ	و	ت	دل	نیست	جا	ی	ص	ب	ت	اض	داد
-	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
دی	و	چ	ب	رو	ز	ود	ف	ر	ش	ت	را
-	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
مفتعلن				فاعلات				مفتعلن			

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفتعلن فاعلن

(۲) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

(۴) مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن



۱۵۶ ۳

سر	تا	ب	ق	د	ج	ل	ه	ن	دا	ز	ذ	خو	بی
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
عی	بش	ه	م	آ	نسبت	ک	با	بند	د	ن	سا	زد	-
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
مستفعل				مستفعل				مستفعل				مستف	

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) فعلاّت فاعلاتن فعلاّت فاعلاتن

(۲) فعلاّت فاعلاتن فعلاّت فاعلاتن فعلن

(۴) مفاعِلن فعلاّتن مفاعِلن فعلاّتن

۱۵۷ ۲

تقطیع بیت صورت سؤال:

در	حل	ق	ی	کا	ر	زا	ر	جا	دا	دن
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-
به	تر	ک	گ	رب	خ	تن	ب	نا	مر	دی
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-
مفعول			مفاعِلن				مفاعِلن			

۱۵۸ ۳

تقطیع بیت صورت سؤال:

ب	حس	ن	خل	ق	و	فا	کس	ب	یا	ر	ما	ن	ر	سد
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
ت	را	د	رین	س	خ	ن	کا	ر	کا	ر	ما	ن	ر	سد
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
مفاعِلن				فعلاّتن				مفاعِلن				فعلن		

تقطیع گزینه‌ی (۳):

ب	زب	ر	سند	گ	ل	حد	اُس	ت	خا	ن	پ	ک	ر	ما
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
چ	گن	د	میست	ک	از	آ	س	یا	ب	می	گ	د	رد	-
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(۲) مفعول مفاعِل مفاعِل فاعِلن

(۴) مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن

۱۵۹ ۳

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): ضرورت توکل و

کافی بودن خداوند برای بنده

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) ازلی بودن عشق

(۲) ستایش معشوق و تحمل جور و جفای معشوق

(۴) درد عشق درمان‌ناپذیر است. / بی‌کرانگی عشق

۱۶۰ ۳

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): عجز انسان از درک

و دریافت خداوند

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) محبت و اخلاص وصف‌ناپذیر عاشق نسبت به معشوق

(۲) دل‌گیر نشدن عاشق از معشوق / لذت جفای معشوق

(۴) راضی بودن عاشق به رضای معشوق

۱۶۱ ۲

آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن چهارم معمول گردید و در این باب، قطعه‌های کوتاهی سروده شد؛ اما نخستین کسی که قصیده‌ی تمام و کمال در این موضوع سرود، «کسائی مروزی» بود؛ سپس «ناصرخسرو» شیوه‌ی او را ادامه داد.

۱۶۲ ۲

عبارت سؤال معرّف «شاهنامه‌ی ابومنصوری» است.

۱۶۳ ۴

در آغاز قرن سوم، دولت نیمه‌مستقل طاهری و پس از آن، دولت مستقل صفّاری بر سر کار آمد. یعقوب لیث صفّاری برای ایجاد حکومت و دولت مستقلّ ایرانی و برانداختن یا تضعیف حکومت بغداد دست به کار شد تا عظمت و اقتدار ایران را به آن بازگرداند. وی نه با زبان عربی آشنایی داشت و نه اجازه داد تا این زبان در دستگاه حکومت او به کار رود؛ به همین سبب، زبان فارسی دری را - که خود می‌فهمید و با آن سخن می‌گفت - زبان رسمی قلمرو خود اعلام کرد.

۱۶۴ ۳

«حذف افعال به قرینه» از ویژگی‌های سبکی نثر دوره‌ی غزنوی و سلجوقی است و با نثر تاریخ بلعمی و شاهنامه‌ی ابومنصوری متناسب نیست.

۱۶۵ ۳

فارسی میانه در حدود ۳۰۰ ق.م تا حدود ۷۰۰ م رواج داشت.

۱۶۶ ۳

شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوّت و استحکام یافت.

۱۶۷ ۳

کتاب «التفهیم» از نثرهای دوره‌ی سامانی و «کیمیای سعادت»، «تاریخ بیهقی» و «قابوس‌نامه» از نثرهای دوره‌ی غزنوی و سلجوقی‌اند.

۱۶۸ ۳

استفاده از دو نشانه برای یک متمم: بر تو بر

۱۶۹ ۳

معشوق در گزینه‌ی (۳) آسمانی و در سایر گزینه‌ها زمینی است.

۱۷۰ ۳

با توجه به فراوانی واژه‌های عربی در این گزینه، می‌توان آن را متفاوت با ابیات سبک خراسانی دانست.

۱۷۱ ۲

در مقدمه‌ی کتاب ظفرنامه‌ی شامی، که قدیمی‌ترین تاریخ نوشته شده درباره‌ی تیمور است، می‌خوانیم: «امیر تیمور به من دستور داد که ساده بنویسم؛ به طوری که عامه‌ی مردم بفهمند».

۱۷۲ ۴

در این دوره برخی نویسندگان، کتاب‌های مشکل را به زبان ساده بازنویسی می‌کردند؛ چنان‌که ملاحسین واعظ کاشفی (متوفی در ۹۱۰ ه.ق.) کلیله و دمنه را به انشای دوره‌ی خود بازگرداند و آن را «انوار سهیلی» نامید.

۱۷۳ ۲

مفاهیم عرفانی و «پرهیز از زهد ریایی» از مفاهیم رایج در «سبک عراقی» است. مفهوم «خوش‌باشی» در سایر گزینه‌ها متناسب با سبک خراسانی است.

۱۷۴ ۱

معشوق در این گزینه آسمانی و در سایر گزینه‌ها زمینی است.

۱۷۵ ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) یورش (۳) بیلاق و قشلاق (۴) قشون

۱۷۶ ۲

شناسه در افتاده‌ام: مشبه / چو: ادات / گیسو: مشبه‌به / بر کنار افتادن: وجه‌شبه

شناسه در بوده‌ام: مشبه / چون: ادات / کمر: مشبه‌به / پیوسته در بند میان بودن: وجه شبه



■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۱۹۰ - ۱۸۸):

۱۸۸ ۳ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) إكراه ← مصدر باب «إفعال» (۲) إجتنب ← مصدر باب «إفعال»
(۳) عبادة ← مصدر ثلاثي مجرد (۴) المُجاهدة ← مصدر باب «مفاعلة»

۱۸۹ ۲ «أستمع» از باب «افتعال» است و از ریشه (س، م، ع)

می‌باشد و حرف «س» در آن جزء حروف اصلی است؛ اما در باب «استفعال» حرف «س» از حروف زائد است. در سایر گزینه‌ها فعل‌های اُستغفر (غفر)، استرخم (رحم) و استخرج (خرج) همگی از باب «استفعال» هستند.

۱۹۰ ۲ «أن» بر سر فعل آمده؛ پس قطعاً حرف مشبهة بالفعل نیست،

بلکه از حروف ناصبه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) إن: حرف مشبهة بالفعل
(۳) لكن: حرف مشبهة بالفعل
(۴) ليت: حرف مشبهة بالفعل

تاریخ**۱۹۱ ۴ روس‌ها با مشاهده‌ی توان نظامی نادر و جنگجویانش، پیش از**

برخورد نظامی، نیروهای خود را از ایران بیرون بردند.

۱۹۲ ۲ نوشته‌های تاریخی بخش قابل توجهی از نخستین آثار

ترجمه‌شده از زبان‌های اروپایی به زبان فارسی را تشکیل می‌دادند.

۱۹۳ ۳ سقوط اصفهان و فروپاشی حکومت صفویان (۱۱۳۵ق /

۱۱۰۲ش / ۱۷۲۳م) موجب آشفته‌گی امور و بروز هرج و مرج و آشوب‌های داخلی شد. افغان‌ها به دلیل ناتوانی در تسلط بر تمام قلمرو صفوی و ناآشنایی با اصول کشورداری، نتوانستند حاکمیت مقتدری تشکیل دهند.

۱۹۴ ۴ نادر پس از این‌که به سلطنت رسید، برای حل مشکلات

سیاسی و مذهبی، به ویژه رفع اختلافات مذهبی با عثمانی، بسیار تلاش کرد. نکته: سایر گزینه‌ها از اقدامات نادر پیش از تاج‌گذاری می‌باشد.

۱۹۵ ۴ شاهرخ (نوه‌ی نادر)، از قلمرو وسیع نادر، به شهر مشهد بسنده

کرد و حکومتش تا زمانی‌که آقامحمدخان قاجار آن را از میان برداشت (۱۲۱۲ق)، ادامه یافت.

۱۹۶ ۱ آرامش و ثبات سیاسی نسبی، کاهش مالیات‌ها، دربار

کم‌تجمل و تلاش کریم‌خان برای تثبیت قیمت کالاها از جمله عوامل مؤثر در رونق اقتصادی دوره‌ی کریم‌خان زند بود.

نکته: در دوره‌ی کریم‌خان زند، هیئت‌هایی از فرانسه و انگلستان برای گرفتن امتیاز و ایجاد مراکز تجاری به ایران آمدند، اما چون با او به توافق نرسیدند، گشایشی در روابط صورت نگرفت.

۱۹۷ ۳ در انقلاب صنعتی، نخستین تحول صنعتی در نساجی و

پارچه‌بافی صورت گرفت.

۱۹۸ ۳ ولتر از اطاعت انسان از عقل و مبارزه با خرافات سخن

می‌گفت.

۱۹۹ ۱ آثار ادبی، زندگی‌نامه‌ها (تذکره‌ها)، کتاب‌های جغرافیایی و

متون کلامی، فقهی، فلسفی و حقوقی مربوط به دوران معاصر حاوی اخبار و اطلاعات سودمندی برای پژوهش‌های تاریخی هستند.

۱۷۷ ۳ تشبیه فشرده در همه‌ی گزینه‌ها ترکیبی است و در این گزینه

غیرترکیبی. (محبت دام است. / محبوب دانه است.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) تیغ نگاه (تشبیه فشرده‌ی اضافی)
(۲) نقد جان (تشبیه فشرده‌ی اضافی)
(۴) سیلاب سرشک (تشبیه فشرده‌ی اضافی)

۱۷۸ ۲ خرابه‌ی دل (اضافه‌ی تشبیه‌ی) / تشبیه دل به آفتاب / تشبیه

تو به طفلان / تشبیه دو مصرع موزون به زلف

۱۷۹ ۳ تشبیه من به یوسف (ع)**بررسی سایر گزینه‌ها:**

- (۱) ما به بلبل / باغ ملکوت / ما به سرو / بستان جهان
(۲) باغ عارض / زلف به دام / خال به دانه
(۴) خوی به آتش / روی به لاله / حریر شعله

۱۸۰ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) رخت هوس / سرمه‌ی شعله
(۳) صبح بناگوش
(۴) سیل نیستی

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا واژگان یا مفهوم مشخص

کن (۱۸۷ - ۱۸۱):

۱۸۱ ۴ قام به (در این‌جا) اقدام کردند، پرداختند [ردگزینه‌های (۱) و (۳)]

بکتابه: به نوشتن [ردگزینه‌های (۱) و (۳)]

صحيفة جداریة: یک روزنامه‌دیواری [رد سایر گزینه‌ها]

الاهتمام: توجه [ردگزینه‌های (۲) و (۳)]

المرافق العامة: تأسیسات عمومی [ردگزینه‌های (۱) و (۳)]

۱۸۲ ۳ کل واحد متنا: هر یک از ما [ردگزینه‌های (۲) و (۴)]

حاول: تلاش کرد [رد سایر گزینه‌ها]

أسرار: رازهای [ردگزینه (۴)]

تساقط: افتادن

هذه الأسماك: این ماهی‌ها [ردگزینه‌های (۱) و (۴)]

كانت: (در این‌جا) بودند [ردگزینه (۲)]

۱۸۳ ۱ عملاء العدو: مزدوران دشمن [ردگزینه‌های (۳) و (۴)]

يُحاولون: تلاش می‌کنند [ردگزینه (۴)]

أن يدعونا: که ما را دعوت کنند [ردگزینه (۲)]

لا نسمع: اجازه نمی‌دهیم [ردگزینه‌های (۲) و (۴)]

۱۸۴ ۴ ترجمه درست آیه شریفه: ای کاش من خاک بودم.**۱۸۵ ۲ ترجمه گزینه‌ها:**

- (۱) باطری موبایلم خالی نمی‌شود مگر پس از دو روز.
(۲) کودکت را کنارت بنشان تا از او محافظت کنی. (أجلس: بنشان)
(۳) ملت ایرانی فشار را پیش از انقلاب اسلامی قبول نکرد.
(۴) چمدانت را به این‌جا برای بازرسی بیاور.

۱۸۶ ۲ الإساءة (بدی کردن) ≠ الإحسان (نیکی کردن)**۱۸۷ ۱ مفهوم: بدی را با خوبی پاسخ بده.**



۲۰۰ ۲

میرزا فتحعلی خان آخوندزاده (۱۲۲۸ - ۱۲۹۵ق)، یکی از متفکران دوره قاجار، با این که مورخ نبود، تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد کرد. وی در رساله ایراد، **شیوه تاریخ‌نویسی رضاعلی‌خان هدایت را به دلیل استفاده‌ی او از شعر در بیان رویدادها و به کاربردن الفاظ مصنوع ادبی مورد انتقاد قرار داد.**

۲۰۱ ۳

برخی از باورهای کهن ایرانی مانند **پرستش ایزدمهر** (میترا) در قلمرو روم رواج یافت و بر فرهنگ و هنر رومی تأثیر چشمگیری گذاشت.

۲۰۲ ۲

به تدریج تا اواخر دوره گردآوری خوراک، توانایی بشر در سخن گفتن و اندیشیدن تکامل یافت و به حدی رسید که **هنر نقاشی** را برای نشان دادن احساس و اندیشه‌ی خود به کار گرفت.

۲۰۳ ۴

بقراط، پزشک نامدار یونانی در عهد باستان به پدر علم پزشکی معروف است.

فیثاغورث، فیلسوف و ریاضی‌دان مشهور یونانی در عهد باستان می‌زیست.

۲۰۴ ۳

تعالیم بودا با وجود مخالفت و دشمنی برهمنان در هند رواج پیدا کرد و سپس از آن‌جا به مناطق دیگر آسیا از جمله تبت و چین راه یافت.

در دوران سلسله‌ی هان، **آیین بودا** به چین راه یافت.

۲۰۵ ۳

یکی از فرمانروایان سلسله‌ی «چه‌این» به نام ژنگ که در ۲۶۴ق.م. به تخت نشست، با پیروزی بر حاکمان محلی و اشراف زمین‌دار به تفرقه و تجزیه‌ی سیاسی چین پایان داد و حکومت نیرومندی را به وجود آورد. او عنوان شی‌هوانگ‌تی به معنای امپراتور اول را که پیش از آن مخصوص خدایان و قهرمانان اساطیری بود، برای خود برگزید. شی‌هوانگ‌تی به منظور تسلط بیش‌تر حکومت مرکزی بر سرزمین چین، **تشکیلات اداری و مالیاتی را نوسازی کرد و شبکه‌ی گسترده‌ای از جاده‌ها ساخت.**

یادآور: سایر گزینه‌ها، مربوط به اقدامات سلسله‌ی هان است.

۲۰۶ ۴

پس از پایان جنگ‌های یونان و ایران، **دولت - شهر آتن به رهبری پریکلس، سیاست‌مدار آزادی‌خواه، به سرعت در مسیر پیشرفت و توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی گام برداشت.**

۲۰۷ ۱

چین نیز مانند سومر و مصر، در آغاز شامل چندین دولت - شهر بود که بر هر قسمت از آن، **جنگاورانی حکومت می‌کردند.**

۲۰۸ ۱

در یونان باستان، **نیایش غالباً با تقدیم هدیه و قربانی به خدایان انجام می‌گرفت.**

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) در یونان باستان، نفوذ و قدرت کاهنان به مراتب **کم‌تر** از مصر و بین‌النهرین بود.

(۳) یونانیان به خدایان متعددی اعتقاد داشتند. **مهم‌ترین این خدایان (نه تمام آنان)، دوازده خدایی بودند که در کوه المپ جای داشتند.**

(۴) آتنا، خدایانوی خرد، محافظ شهر آتن به شمار می‌رفت.

۲۰۹ ۲

یکی از فرعون‌های دوره‌ی جدید به نام آمن هوتپ چهارم کوشید که یگانه‌پرستی را در شکل **پرستش خدای خورشید** در مصر ترویج نماید؛ اما پس از مرگ او، کاهنان که نقش مهمی در فرهنگ مصر داشتند، دوباره پرستش چندخدایی را رایج کردند.

۲۱۰ ۲

شیوه‌ی حکومتی که حمورابی بنیان نهاد، مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان پادشاه و اطاعت کامل حاکمان ولایات از او بود.

یادآور: گزینه‌های (۱) و (۳) از ویژگی‌های حکومت «سارگن» و گزینه‌ی (۴) مربوط به «اقوام آشوری» است.

۲۱۱ ۱

مشركان در جنگ **خندق** یا احزاب، با وجود این که تمام نیرو و امکانات مادی و معنوی خود را بسیج کرده بودند، ناکام ماندند.

۲۱۲ ۱

در جریان محاصره‌ی شهر بیت‌المقدس (ایلیا)، ساکنان مسیحی شهر اعلام کردند که فقط در **حضور خلیفه**، قرارداد صلح و تسلیم شهر را امضاء می‌کنند. مسلمانان با بردباری این شرط را پذیرفتند و بدین منظور خلیفه‌ی دوم از مدینه به بیت‌المقدس رفت.

۲۱۳ ۴

در زمان حکومت امویان، **مسلمانان غیرعرب که «موالی»** نامیده می‌شدند، موقعیت اجتماعی پایین‌تری نسبت به اعراب مسلمان داشتند و از برخی حقوق سیاسی، اجتماعی و اقتصادی خود محروم بودند.

۲۱۴ ۲

خاندان اموی با سرکوب شورش‌های داخلی و دفع حملات مسیحیان تا سال ۴۲۲ق، به صورت مستقل از خلافت عباسیان، بر سرزمین اندلس حکومت کردند.

۲۱۵ ۳

معاویه با وعده‌ی حکومت شهرها و مناطق مختلف و بذل و بخشش فراوان از بیت‌المال، عده‌ای از سیاست‌مداران زیرک اما دنیاطلب مانند **عمرو عاص و مغیره بن شعبه** را به خدمت گرفت.

۲۱۶ ۴

پس از سقوط خلافت اموی، یکی از نوادگان هشام بن عبدالملک به نام **عبدالرحمان بن معاویه** به شمال آفریقا فرار کرد. او سرانجام موفق شد شهر **قرطبه** در اندلس را تصرف و حکومت امویان را در آن‌جا پایه‌ریزی کند (۱۳۸ق).

۲۱۷ ۴

چهارپنجم غنایم جنگی میان جنگاوران تقسیم می‌شد و **یک‌پنجم آن (خمس)، به خدا، رسول، خویشان او، یتیمان، فقیران و درراه‌ماندگان تعلق داشت.**

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مسلمانان به خاطر حضور در سپاه و شرکت در جنگ حقوق نمی‌گرفتند.

(۲) در حکومت پیامبر، جهاد و دفاع وظیفه‌ی تمام **مسلمانانی** بود که توانایی انجام آن را داشتند.

(۳) هزینه تأمین جنگ‌افزارهای نظامی مانند سلاح، اسب و سایر تجهیزات جنگی به عهده‌ی **جنگاوران** بود.

۲۱۸ ۲

در دوران خلافت عمر و عثمان، درآمدهای فراوانی از سرزمین‌های ثروتمندی که فتح شده بود، به خزانه‌ی مسلمانان در مدینه سرازیر شد. خلیفه‌ی دوم این درآمدها را به **عنوان عطایا میان مسلمانان توزیع کرد.** نحوه‌ی توزیع عطایا توسط خلیفه‌ی دوم، اگرچه بر پایه‌ی مساوات اسلامی نبود، اما ساده‌زیستی و سختگیری ایشان نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش، از ثروت‌اندوزی و تجمل‌گرایی آنان جلوگیری کرد.

۲۱۹ ۴

عبداللّه بن ابی می‌کوشید که **انصار را علیه مهاجران تحریک نماید.** او حتی در غزه‌های احد و تبوک، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

۲۲۰ ۳

فتوحات نیروهای مسلمان در مصر، بیش‌تر نتیجه‌ی **عدم مقاومت مردم آن سرزمین در برابر سپاه اسلام** بود.



جغرافیا

۲۲۱ ۱ بیش تر مگالاپلیس‌ها معمولاً در امتداد راه‌های ارتباطی به وجود می‌آیند.

۲۲۲ ۳ مهم‌ترین ویژگی‌های مگالاپلیس‌ها عبارت‌اند از: تمرکز و انبوهی جمعیت شهری، تمرکز مؤسسات مالی و پولی، تمرکز صنایع دانش‌بنیان و فراوانی آمد و شد بین مادرشهرهای هم‌جوار با انواع وسایل حمل و نقل زمینی و هوایی.

۲۲۳ ۲ مهم‌ترین علل شهرنشینی سریع در ایران از سال ۱۳۳۵: سرمایه‌گذاری بیش تر در شهرها با استفاده از درآمد نفتی و شکست اصلاحات ارضی در کشور

۲۲۴ ۴ شهرگرایی روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می‌یابد.

۲۲۵ ۲ در قرن نوزدهم و در ابتدای قرن بیستم، در برخی کشورها مانند آلمان، روستاییان برای دریافت مزد بیش تر به طور نیمه‌وقت در شهرها کار می‌کردند و بخشی از وقت خود را به کار در مزارع اختصاص می‌دادند.

۲۲۶ ۳ برخی از شهرها به سبب نقش مهم آن‌ها در اقتصاد و تجارت جهانی، حوزه‌ی نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان دارند و به آن‌ها جهان‌شهر گفته می‌شود.

۲۲۷ ۱ بررسی عبارت نادرست: (ج) مادرشهر (متروپل) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا کشور است.

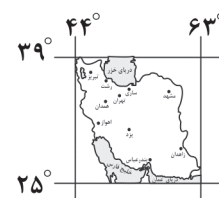
۲۲۸ ۱ در قاره‌ی استرالیا براساس نقشه‌ی صفحه‌ی ۱۲، شهرهایی با جمعیت ۵۰۰ هزار تا ۱ میلیون نفر وجود ندارد.

۲۲۹ ۲ به محدوده‌ی جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند، حوزه‌ی نفوذ آن سکونتگاه می‌گویند.

۲۳۰ ۴ لندن و نیویورک در سال ۱۹۵۰ میلادی بیش تر از ۸ میلیون نفر جمعیت داشته‌اند.

۲۳۱ ۲ مقدار مسافت خطوط مرزی رودخانه‌ای ۱۸۳۰ کیلومتر و دریایی ۲۷۰۰ کیلومتر است که نسبت به سایر خطوط مرزی، اندازه‌ی آن‌ها به هم نزدیک‌تر است.

۲۳۲ ۴



۲۳۳ ۲ با توجه به نقشه‌ی جنوب‌غربی آسیا ایران با کشور ترکیه فقط مرز خشکی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) عراق - مرز خشکی و رودخانه‌ای
- (۳) ارمنستان - مرز رودخانه‌ای (رود ارس) و خشکی
- (۴) پاکستان - مرز دریایی و خشکی

۲۳۴ ۱ به توده‌های نفوذی آذرین در مناطق کوهستانی کوه‌های منفرد مرکزی می‌گویند.

۲۳۵ ۴ ایران دارای ۱۹ درجه نصف‌النهار است که بین ۶۳ تا ۴۴ درجه‌ی غربی می‌باشد و دارای ۱۴ درجه مدار شمالی می‌باشد که بین ۲۵ تا ۳۹ درجه‌ی شمالی است.

۲۳۶ ۳ شکل امروزی کشور ایران به اواخر دوران سوم زمین‌شناسی سنوزوئیک مربوط است. پس از آخرین تحولات در این دوران، طی دوره‌ی کواترنر ناهمواری‌های کشور ما شکل نهایی یافت.

۲۳۷ ۴ جهت کوهستان البرز، غربی - شرقی و کوهستان تالش، شمالی - جنوبی است.

۲۳۸ ۲ دشت لوت از نوع دشت فرسایشی است که بین کوه‌ها رسوب کرده و سطح همواری را به وجود آورده است.

۲۳۹ ۳ در استان‌های هرمزگان و بلوچستان جنوبی در فاصله‌ی ناهمواری‌ها (ناهمواری‌های مریخی) تا دریای عمان چندین گل‌فشان وجود دارد که همانند چشمه‌های گلی می‌جوشد.

۲۴۰ ۱ خلیج فارس در مرکز و قلب ناحیه‌ی جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام قرار دارد.

۲۴۱ ۳ مایل بودن محور زمین موجب می‌شود که اشعه‌ی خورشید به مناطق استوایی، عمود و نزدیک به عمود بتابد و زاویه‌ی تابش به سمت قطب مایل و مایل تر شود.

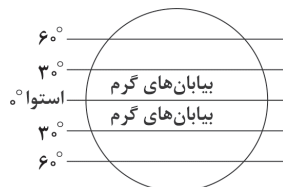
۲۴۲ ۴ در مناطق کم‌فشار (سیکلون)، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه کم می‌شود و هوا بسیار سبک است. در مناطق پرفشار (آنتی‌سیکلون) فشار هوا به سمت مرکز ناحیه افزایش می‌یابد و بسیار سنگین و سرد است.

۲۴۳ ۲ ابرهای جبهه‌ی گرم شامل سیروس، استراتوس و نیمبو استراتوس است.



۲۴۴ ۱ جبهه‌های قطبی بین هوای سرد قطبی و هوای گرم استوایی در منطقه‌ی معتدله تشکیل می‌شود.

۲۴۵ ۱



۲۴۶ ۳ بیابان‌های آتاکاما و نامیب، علت اصلی به وجود آمدن آن‌ها وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هواست.



۲۴۷ | ۱



۲۴۸ | ۴

کلوت یا یاردانگ، در مناطق خشک ایالات متحده آمریکا، مصر، چین و ایران مشاهده می‌شود.

۲۴۹ | ۲

آب‌هایی که با دی‌اکسید کربن و هوا ترکیب می‌شوند، اسید کربنیک تولید می‌کنند و با حل کردن آهک و گچ در خود می‌توانند موجب خوردگی و انحلال سنگ‌ها شوند.

۲۵۰ | ۳

سرعت هوازدگی در سنگ‌ها متفاوت است و به عواملی چون جنس سنگ‌ها، نوع آب و هوا و زمان بستگی دارد.

جامعه‌شناسی

۲۵۱ | ۴

هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک ذخیره‌ی دانشی دارند که راهنمای زندگی آن‌هاست.

جهان متجدد براساس هویت دنیوی خود، دانش علمی را محدود و منحصر به دانش تجربی می‌دانست و سایر روش‌های عقلانی و وحیانی را از دایره‌ی علم بیرون می‌راند. اگر این تلقی جهان متجدد از علم در جوامع دیگری که روش‌های تجربی، عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند، رسوخ کند، **تعارضاتی را در ذخیره‌ی دانشی آن جوامع پدید می‌آورد.** در چنین شرایطی، ارتباط دوسویه و رو به رشد دانش عمومی و دانش علمی گسسته می‌شود.

وقتی درباره‌ی موضوعی، دانش علمی قابل توجهی فراهم می‌شود، علم ویژه‌ای شکل می‌گیرد. هر علمی درباره‌ی موضوع خاصی بحث می‌کند. از این‌رو تفاوت علوم به تفاوت موضوع آن‌ها مربوط می‌شود؛ مثلاً موضوع فلسفه، «وجود» و موضوع فیزیک، «طبیعت» است.

۲۵۲ | ۲

بررسی عبارت نادرست:

ب) اگر رویکرد جهان متجدد از علم به جوامعی که روش‌های تجربی، عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند، رسوخ کند، **تعارضاتی را در ذخیره‌ی دانشی آن جوامع پدید می‌آورد.**

۲۵۳ | ۳

انسان همواره از هوا استفاده می‌کند، اما در اغلب موارد متوجه آن نیست و از اهمیت آن غافل است. او هنگامی متوجه وجود هوا می‌شود که در آن تغییری رخ دهد و تنفس با مشکل مواجه شود.

۲۵۴ | ۴

زبان یک پدیده‌ی اجتماعی است. ما درباره‌ی این پدیده‌ی اجتماعی، هم «دانش عمومی» و هم «دانش علمی» داریم. با مقایسه‌ی دانش کاربران با دانش متخصصان زبان فارسی می‌توان به تفاوت دانش عمومی با دانش علمی پی برد.

۲۵۵ | ۱

الف) جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.

ب) ما دانشی می‌خواهیم که هم‌سو با هویت فرهنگی و ناظر به حل مسائل جامعه‌ی خودمان باشد (دانش مفید) و هم‌چنین دغدغه‌ی کشف واقعیت و تشخیص درست و غلط داشته باشد.

ج) گاهی در جامعه، بین «دانش عمومی» و «دانش علمی» تعارضاتی پدید می‌آید و اعضای جامعه برای حل این تعارض‌ها تلاش می‌کنند. حل تعارض‌ها گاه با دست برداشتن از بخشی از ذخیره‌ی دانشی به نفع بخشی دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید و ... انجام می‌شود.

۲۵۶ | ۳

الف) علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره‌ی ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را دارند. علوم اجتماعی با داوری درباره‌ی پدیده‌ی اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.

ب) علوم اجتماعی می‌تواند زمینه‌ی فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف را از یک‌دیگر فراهم کند و به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک کند.

ج) دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند تا نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. ما با شناخت قواعد اجتماعی در اجتماعات مختلف می‌توانیم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار شویم و از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان بمانیم.

۲۵۷ | ۲

علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و وسیله‌ی غلبه‌ی او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

۲۵۸ | ۴

ما با شناخت قواعد زندگی در اجتماعات مختلف می‌توانیم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار شویم و از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان بمانیم.

علوم اجتماعی آگاهی‌های عمیقی درباره‌ی فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری برای انسان‌ها فراهم می‌کنند. علوم اجتماعی به شناخت شیوه‌ی صحیح استفاده از طبیعت و علوم طبیعی کمک می‌کنند.

قدرت پیش‌بینی علوم اجتماعی به دلیل آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های انسانی و تنوع آن‌ها، از پیچیدگی بیش‌تری نسبت به علوم طبیعی برخوردار است.

۲۵۹ | ۳

جغرافیای انسانی، زبان‌شناسی و باستان‌شناسی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند و در محیط‌های آموزشی مختلف فعال‌اند.

۲۶۰ | ۱

امروزه سیطره‌ی فناوری بر زندگی بشر به گونه‌ای است که به جای این‌که انسان توسعه‌ی فناوری را هدایت و رهبری کند، فناوری کنترل زندگی انسان را بر عهده دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) مطالعه‌ی علمی اجتماعی مثل کلاس و محله به شکل‌گیری علوم اجتماعی انجامید.

۳) امروزه رشته‌های علوم پایه مهجور مانده‌اند و جزء اولین انتخاب‌ها قرار نمی‌گیرند.

۴) اگر انسان‌ها اطلاعات چندانی هم از علوم طبیعی نداشته باشند، می‌پذیرند که این علوم خوب هستند و نتایج سودمندی دارند.

۲۶۱ | ۲

در بدن موجودات زنده، اعضا برای تأمین هدف مشترک، از چینش و نظم مناسبی برخوردارند.

جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد از طریق تعلیم و تربیت تداوم می‌یابد.

اعضای جهان اجتماعی تنها هنگامی که عضویت جهان اجتماعی را پذیرفتند، به آن راه می‌یابند و متناسب با آن نقشی را بر عهده می‌گیرند.

۲۶۲ | ۳

عضویت موجودات زنده و نظم آن‌ها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده‌ی اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده‌ی اعضا تغییر نمی‌کند. جهان اجتماعی و نظم آن تکوینی نیست، بلکه اعتباری است؛ یعنی با آگاهی و اراده‌ی انسان‌ها شکل می‌گیرد.

به مجموعه آگاهی‌های مشترک، فرهنگ می‌گویند.

امنیت، حاصل و پیامد کنش‌های اجتماعی انسان است.



۲۷۳ ۲ گونه‌ی نخست از فرهنگ‌هایی که به سوی جهانی شدن گام برداشتند، جهان را به دو منطقه‌ی مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند که منطقه‌ی مرکزی، منطقه‌ی پیرامونی را به خدمت می‌گیرد. فرهنگ سرمایه‌داری، صهیونیسم بین‌الملل، سلطه و استکبار از این نوع‌اند.

فرهنگ صهیونیسم بین‌الملل، آرمان‌ها و ارزش‌های خود را متوجه نژاد خاصی می‌داند و با رویکرد دنیوی و این جهانی خود، دیگران را در خدمت این نژاد به کار می‌گیرد، مانند شهرک‌سازی یهودیان در فلسطین.

فرهنگ‌های جبرگرا منکر نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان می‌باشند.

۲۷۴ ۱ آزادی همواره دو پرسش را به همراه دارد: «آزادی از چه؟» و «آزادی برای چه؟» زیرا آزادی همواره رهایی از یک امر برای رسیدن به امر دیگری است.

۲۷۵ ۲ فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

۲۷۶ ۳ فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای آن مطابق نیازهای فطری باشد، همان فرهنگ حق است.

۲۷۷ ۴ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

ب) تأکید بر اشتراکات و شباهت‌ها در فرهنگ جهانی مستلزم نادیده گرفتن تفاوت‌ها نیست.

ج) عدالت و قسط ویژگی‌ای است که فرهنگ جهانی باید در پدیده‌های مختلف خود به آن معتقد و پایبند باشد.

۲۷۸ ۲ فرهنگی که عقاید و ارزش‌های آن، ناظر به قوم و منطقه‌ی خاصی است، از محدوده‌ی قومی منطقه‌ای خود فراتر نمی‌رود و جهانی نمی‌شود، مگر این‌که نسبت به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشد.

۲۷۹ ۳ فرهنگ سرمایه‌داری و فرهنگ صهیونیسم بین‌الملل نمونه‌ای از فرهنگ‌هایی هستند که عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای آن‌ها ناظر به قوم، منطقه یا گروه خاصی است و با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به مناطقی دوگانه تقسیم می‌کنند.

۲۸۰ ۱ فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی است و از نیازهای ابدی و معنوی انسان چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. فرهنگ جهانی باید از ارزش جهان‌شمول معنویت برخوردار باشد.

فرهنگ جهانی باید از ارزش جهان‌شمول عدالت و قسط برخوردار و به آن پایبند باشد تا مانع پایمال شدن حقوق انسان‌ها و تباہ ساختن منابع و امکانات بشر شود.

برخی فرهنگ‌ها رویکرد جبرگرا و غیرمسئول دارند و منکر نقش انسان در تعیین سرنوشتشان می‌شوند، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند، آن‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند و زمینه‌ی نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌آورند.

فلسفه و منطق

۲۸۱ ۳ پی بردن به وجود مواد ناخالص در آب برای اذعان به اصل یکسان عمل کردن طبیعت است؛ زیرا وقتی آب در ۱۰۰ درجه به جوش نیامد، ناشی از عدم یکسان عمل کردن نیست، بلکه ناشی از مواد ناخالص در آب است.

۲۶۳ ۴ جهان اجتماعی و نظم آن تکوینی نیست، بلکه اعتباری است.

آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست؛ بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

۲۶۴ ۴ آلودگی طبیعت و محیط‌زیست، نتیجه‌ی کارهای شتاب‌زده و نابخردانه‌ی انسان‌ها است. این آلودگی‌ها به نوبه‌ی خود، زندگی اجتماعی انسان را متأثر می‌سازند.

جهان طبیعی → جهان اجتماعی

۲۶۵ ۳ الف) هر یک از موجوداتی که بیرون جهان اجتماعی قرار دارند؛ یعنی موجودات طبیعی و ماورای طبیعی به واسطه‌ی ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می‌کنند، در گستره‌ی جهان اجتماعی انسان قرار می‌گیرند.

ب) مطابق تصویر صفحه‌ی ۱۹ کتاب درسی، این تصویر بیانگر گستره‌ی جهان اجتماعی می‌باشد.

۲۶۶ ۲ ما در مقایسه‌ی جهان اجتماعی و موجود زنده، هم به تفاوت‌ها و هم به شباهت‌های آن‌ها توجه داریم. بنابراین باید از این اشتباه حذر کنیم که جهان اجتماعی و موجود زنده را کاملاً یکسان بپنداریم؛ در حالی‌که تفاوت‌های آن‌ها بسیار عمیق‌تر است.

۲۶۷ ۳ الف) پدیده‌ی ذهنی و کلان: در عمیق‌ترین لایه‌ی جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان، جایگاه انسان در آن و تفسیرشان از زندگی و مرگ خود، عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی به حساب می‌آیند.

ب) پدیده‌ی ذهنی و خرد (کنش درونی)

ج) پدیده‌ی عینی و خرد (کنش اجتماعی)

۲۶۸ ۱ مطابق شکل زیر، گزینه‌ی (۱) درست است.



۲۶۹ ۱ نهادهای اجتماعی در تمامی جهان‌های اجتماعی وجود دارند، ولی انواع و اشکال متفاوتی دارند.

۲۷۰ ۲ افراد انسانی بدون آب، غذا، سرپناه، امنیت، رابطه با دیگران، دوستی و ... قادر به ادامه‌ی زندگی نیستند. برای تأمین نیازهای جهان اجتماعی و افراد، راه‌های متفاوتی وجود دارد، ولی معمولاً در هر جهان اجتماعی این کار به کمک نهادهای اجتماعی مخصوص به آن جهان اجتماعی صورت می‌گیرد.

۲۷۱ ۱ برخی از فرهنگ‌ها عمری کوتاه دارند و برخی مدتی طولانی دوام می‌آورند. برخی در مناطقی محدود به وجود می‌آیند و از مرزهای جغرافیایی خود عبور نمی‌کنند، ولی برخی دیگر گسترش بسیاری دارند.

۲۷۲ ۴ فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن ناظر به قوم، منطقه یا گروه خاصی باشد؛ با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به مناطقی دوگانه تقسیم می‌کند. یکی از این مناطق، مرکزی و دیگری پیرامونی است. منطقه‌ی مرکزی، منطقه‌ی پیرامونی را به خدمت می‌گیرد.



۲۸۲ ۲ معرفت‌شناسی، بررسی معرفت و شناخت به صورت فلسفی و عقلانی است؛ یعنی پاسخ سؤال باید عقلانی باشد، نه تجربی.

۲۸۳ ۱ بین وجود و ماده نسبت عموم و خصوص مطلق است، به عام بودن وجود و خاص بودن ماده؛ پس هر ماده‌ای موجود است، ولی هر موجودی مادی نیست (رد‌گزینه‌های (۳) و (۴)). از این نسبت عام و خاص مطلق می‌توان نتیجه گرفت که هر قانونی که مربوط به کل وجود است، مربوط به ماده هم است، اما هر قانونی که بر ماده حاکم است، بر کل وجود حاکم نیست.

۲۸۴ ۴ سه سؤالی که راز سربه مهری هستند و ذهن بشر را از آغاز تاکنون به خود مشغول ساخته است، علت هستی و غایت هستی را مورد سؤال قرار می‌دهند.

۲۸۵ ۲ گزینه‌ی (۲) ویژگی پرسش‌های فطرت ثانی است، نه خود فطرت ثانی.

۲۸۶ ۴ محتوای فلسفه‌ی اسلامی در متن و بطن خود اسلام است و زبان آن به شیوه‌ی فلاسفه‌ی یونان است.

۲۸۷ ۴ حوزه‌ی اسکندریه تا زمانی که مصر مغلوب مسلمانان شد، دایر بود.

۲۸۸ ۲ از قرن دوازدهم به تدریج آثار ابوعلی سینا و ابن‌رشد به لاتین ترجمه شد و در اختیار متفکران مسیحی مغرب‌زمین قرار گرفت. آنان از طریق آثار فلاسفه‌ی اسلامی، علاوه بر کسب شناخت گسترده‌تر از اندیشه‌های ارسطو با ابتکارات فیلسوفان اسلامی که در راه سازگار کردن اعتقادات دینی با استدلال‌های عقلی گام‌های بلندی برداشته بودند، آشنا شدند.

۲۸۹ ۲ در قرن یازدهم میرداماد، فیلسوف بزرگ اسلامی کوشید فلسفه‌ی ابن‌سینا را به روش اشراقی تفسیر کند.

۲۹۰ ۳ پیش از دوره‌ی صفویه، حوزه‌ای فلسفی در شیراز پایه‌گذاری شد و متفکرانی چون صدرالدین دشتکی، غیاث‌الدین منصور شیرازی و جلال‌الدین دوانی در آن‌جا به تألیف و تدریس پرداختند.

۲۹۱ ۳ اگر مفهومی یک مصداق داشته باشد و نتواند مصداق دیگر داشته باشد، می‌تواند کلی باشد، مثل خدا و می‌تواند جزئی باشد، مثل خلیج فارس. اگر مفهومی هیچ مصداقی نداشته باشد، ممکن است کلی باشد، مثل دیو و ممکن است جزئی باشد، مثل رستم شاهنامه.

۲۹۲ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) خدا نمی‌تواند جزئی باشد.

(۳) زرد و نورانی نمی‌توانند جزئی باشند.

(۴) علی نمی‌تواند کلی باشد.

۲۹۳ ۳ هارون، بیت‌الحکمه و بغداد چون اسم خاص هستند، جزئی می‌باشند.

۲۹۴ ۲ اگر بین دو مفهوم «الف» و «ب» نسبت عموم و خصوص مطلق (الف عام و ب خاص) و بین دو مفهوم «ب» و «ج» نسبت عموم و خصوص من‌وجه وجود داشته باشد، بین «الف» و «ج» یا عموم و خصوص مطلق است (الف عام و ج خاص) یا عموم و خصوص من‌وجه است که در صورت اول: هر ج الف است، بعضی الف ج است، بعضی الف ج نیست و در صورت دوم: بعضی الف ج است، بعضی الف ج نیست، بعضی ج الف است، بعضی ج الف نیست.

۲۹۵ ۴ هیچ عموم و خصوص من‌وجهی، عموم و خصوص مطلق نیست، هیچ عموم و خصوص مطلق، عموم و خصوص من‌وجه نیست؛ پس رابطه‌ی تباین وجود دارد.

۲۹۶ ۱ بررسی گزینه‌ها:

(۱) ذاتی و غیرقابل تفکیک از ذات: هر ذاتی غیرقابل تفکیک است، اما هر قابل تفکیکی ذاتی نیست = عموم و خصوص مطلق

(۲) عرضی و مؤخر در تصور: هر عرضی مؤخر است و هر مؤخری عرضی است = تساوی

(۳) ذاتی و نیازمند به دلیل: هیچ ذاتی نیازمند به دلیل نیست و هیچ نیازمند به دلیلی ذاتی نیست = تباین

(۴) عرضی و غیرقابل تفکیک: بعضی عرضی‌ها غیرقابل تفکیک هستند و بعضی نیستند و بعضی غیرقابل تفکیک‌ها عرضی هستند و بعضی نیستند = عموم و خصوص من‌وجه

۲۹۷ ۲ مثال نقض، جملات و ادعاهای کلی را می‌تواند باطل کند، اما در عموم و خصوص من‌وجه هیچ تصدیق کلی‌ای به وجود نمی‌آید.

۲۹۸ ۲ اگر رابطه‌ی بین دو مفهوم «الف» و «ب» عموم و خصوص مطلق باشد (الف عام ب خاص)، پس هر ب الف است، بعضی الف ب است و بعضی الف ب نیست. با این توضیح هیچ غیر الف ب نیست و هیچ غیر الف نیست؛ پس نسبت تباین است و بعضی غیر ب الف است و بعضی الف غیر ب نیست؛ پس نسبت عموم و خصوص من‌وجه است.

۲۹۹ ۳ می‌دانیم که ذاتی و ذات از هم جدا نمی‌شوند؛ به همین دلیل هم هست که وقتی ذات می‌خواهد توسط علتی به وجود بیاید، ذاتی نیز همراه با آن توسط همان علت به وجود می‌آید.

۳۰۰ ۱ مفاهیم ذاتی بر ذات و مفاهیم عرضی مقدم هستند. تنها گزینه‌ی (۱) برای مربع ذاتی است و سایر گزینه‌ها عرضی هستند.

۳۰۱ ۱ این مترجم شناخت کل را بر جزء مقدم دانسته است؛ دقیقاً روشی که روان‌شناسان گشتالت برخلاف رفتارگرایان در پیش می‌گیرند.

۳۰۲ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱ و ۴) روان‌شناسی بخشی از فلسفه نیست.

(۲) روش روان‌شناسی در بررسی حالات روانی انسان تجربی است، نه عقلانی.

۳۰۳ ۱ بحث و سؤال از حقیقت ذهن و قواعد آن در شناخت عالم خارج در شناخت‌شناسی یا معرفت‌شناسی بررسی می‌شود.

۳۰۴ ۴ اگر ارزش‌های اخلاقی تابع نفع فرد باشند، قطعاً نسبی هستند؛ چون دارند از امری تبعیت می‌کنند. با این تفسیر اگر نفع فرد در دزدی باشد، دزدی ارزشی اخلاقی خواهد بود.

۳۰۵ ۱ کلید حل و تبیین مسائل علم سیاست در گرو دست یافتن به اصولی درباره‌ی ماهیت انسان و جامعه است؛ پس به فلسفه و علم جامعه‌شناسی هم مربوط می‌شود.

۳۰۶ ۴ دیدگاه‌های متفاوت در مورد حقیقت و ماهیت انسان، تعیین‌کننده‌ی دیدگاه‌ها و رویکردهای متفاوتی در علوم انسانی هستند.

۳۰۷ ۱ از نظر کانت، ذهن در شناخت به صورت فعال عمل می‌کند و اصولی پیشینی در آن وجود دارد که مواد ادراکی را طبقه‌بندی می‌کند.

**۳۰۸ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:**

(۱) این گزاره همیشه درست است، یعنی اگر افراد نباشند، جامعه نخواهد بود، چه جامعه اصیل باشد، چه نباشد.
(۳) تعریف جامعه است، فارغ از این‌که اصیل باشد یا نباشد.
(۴) همیشه صادق است، یعنی اگر جامعه نباشد، حیثیت اجتماعی وجود ندارد.

۳۰۹ ۳ بحث شناخت در فلسفه به بررسی حقیقت ذهن و قواعد آن

در شناخت عالم خارج می‌پردازد.

۳۱۰ ۳ سؤال فلسفی فقط باید با روش عقلانی قابل پاسخگویی باشد.**روان‌شناسی****۳۱۱ ۲ دستگاه لیمبیک یا کناری ← هیجان، انگیزش، حافظه و**

یادگیری

نیمکره‌ی چپ ← زبان‌آموزی و حرکت (حرکات مهارتی شامل مهارت‌های ظریف و درشت می‌شود، مثل بستن بند کفش که مهارتی ظریف است).
(در صورت سؤال حرکات مهارتی ذکر شده است).

۳۱۲ ۱ استفاده‌ی افراد کم‌تجربه از آزمون‌ها (که از روش جمع‌آوری

اطلاعات است) بیش از آن‌که راه‌گشا باشد، مشکل‌آفرین است.

قطعه‌ی پیشانی ← با پردازش حرکت و فرآیندهای عالی مانند تفکر سر و کار دارد.

۳۱۳ ۳ در بیت اول به تربیت اشاره شده است که می‌تواند روباه را

شیردل و پشه را پیل‌تن (قوی) کند ← **محیطی**

در بیت دوم هم با وجود این‌که مصراع اول آن به نهاد و ذات انسان‌ها اشاره کرده است، ولی می‌گوید انسان می‌تواند گرگ درونش را به خاک بیندازد، پس خودش می‌تواند خودش را تربیت کند؛ بنابراین این بیت هم اشاره به عامل محیطی دارد.

۳۱۴ ۴ ۲۰ تا ۴۰ سالگی ← جوانی (بزرگسالی اول)

۷ تا ۱۲ سالگی ← **کودکی دوم**

۲ تا ۷ سالگی ← **کودکی اول** (قبل از دبستان)

۳۱۵ ۳ وقتی نتوانیم موضوعی را به صورت مستقیم از فردی بپرسیم،

از مصاحبه‌ی **بدون ساختار (بدون نظام)** استفاده می‌شود.

پاسخ‌دهنده در مصاحبه‌های کاملاً **ساختار یافته (نظام‌دار)** با بلی یا خیر و یا انتخاب یکی از گزینه‌ها به سؤال پاسخ می‌دهد.

۳۱۶ ۲ جنبه‌ی اخلاقی ← رعایت حقوق دیگران

جنبه‌ی شناختی ← **حل مسائل**

جنبه‌ی هیجانی ← **ابراز خشم**

جنبه‌ی اجتماعی ← **روابط با همسالان**

۳۱۷ ۱ نظرخواهی از فرزند جهت مسافرت خانوادگی اشاره به دخالت

دادن کودک در تصمیم‌گیری‌ها دارد، پس ^{مربوط به} **هفت سال سوم** زندگی است.

تلاش برای فهماندن زیبایی و زشتی‌ها به کودک و رهنمون ساختن او به سمت ارزش‌ها و دوری جستن از زشتی‌ها (دروغ و فریب‌کاری در این سؤال) ^{اشاره به} **هفت سال دوم** دارد.

۳۱۸ ۳ ساختارهای پیش‌مغز ← قشر مخ، هسته‌های قاعده‌ای،

دستگاه لیمبیک یا کناری، تالاموس و **هیپوتالاموس**

مخچه ← کنترل هماهنگی بدن

هیپوتالاموس ← رفتار مربوط به بقای نوع را تنظیم می‌کند.

۳۱۹ ۴ maturation به معنی رسش یا پختگی است.

آرایش اووم به صورت $22+X$ است.

بررسی عبارات نادرست:

(۱) **عوامل زیستی**، ایجادکننده‌ی صفاتی هستند که از قبل در فرد نهفته است.

(۲) به طور میانگین نوجوان در ۱۱ تا ۱۴ سالگی به بلوغ می‌رسد.

۳۲۰ ۲ یکی از مهم‌ترین عواملی که باعث اختلالات مغزی می‌شود،

آسیب مستقیم به سر است.

سکته‌ی خون‌ریزی هنگامی به وجود می‌آید که یک رگ خونی در مغز پاره شود.

|بودجه بندی پایه دوازدهم انسانی|

فارسی	اجباری	فارسی (۳)	ستایش تا پایان درس ۴
		فارسی (۱)	درس ۸ تا پایان درس ۱۱
زبان عربی	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳)	درس ۱ (تا ابتدای التمرین الثالث)
		عربی، زبان قرآن (۱)	درس های ۵ و ۶
دین و زندگی	اجباری	دین و زندگی (۳)	درس ۱ تا پایان درس ۳
		دین و زندگی (۱)	درس ۵ تا پایان درس ۷
زبان انگلیسی	اجباری	زبان (۳)	درس ۱ (تا ابتدای writing)
		زبان (۱)	درس ۲
ریاضیات	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	فصل ۱ (از ابتدای تبدیل rشی یا جایگشت rشی از nشی) تا (ابتدای فعالیت صفحه ۲۲)
	زوج	ریاضی و آمار (۱)	فصل ۳
	کتاب	ریاضی و آمار (۲)	فصل ۲ (از ابتدای انواع توابع) تا (ابتدای تابع قدر مطلق)
اقتصاد	اجباری	اقتصاد	بخش ۱ (فصل ۴)
علوم و فنون ادبی	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳)	درس های ۲ و ۳
	زوج	علوم و فنون ادبی (۱)	درس ۸ تا پایان درس ۱۱
	کتاب	علوم و فنون ادبی (۲)	درس های ۵ و ۶
زبان عربی (اختصاصی)	اجباری	عربی زبان قرآن (۳)	درس ۱ (تا ابتدای التمرین الثالث)
		عربی زبان قرآن (۱)	درس های ۵ و ۶
تاریخ	اجباری	تاریخ (۳)	درس های ۲ و ۳ (تا ابتدای روابط خارجی)
	زوج	تاریخ (۱)	درس ۷ تا پایان درس ۹
	کتاب	تاریخ (۲)	درس ۷ تا پایان درس ۹
جغرافیا	اجباری	جغرافیا (۳)	درس ۱ (از ابتدای افزایش شهرهای میلیونی) تا درس ۲ (ابتدای کاربری زمین)
	زوج	جغرافیای ایران	درس های ۵ و ۶
	کتاب	جغرافیا (۲)	درس های ۵ و ۶
جامعه شناسی	اجباری	جامعه شناسی (۳)	درس ۲
		جامعه شناسی (۱)	درس ۵
		جامعه شناسی (۲)	درس های ۳ و ۴
فلسفه و منطق	اجباری	فلسفه دوازدهم	فصل های ۲ و ۳
		منطق	درس ۴
		فلسفه یازدهم	بخش ۱ (فلسفه چیست ۳)
روان شناسی	اجباری	روان شناسی	درس ۲ (از ابتدای ویژگی های رشد در دوره ی قبل از تولد) تا پایان درس